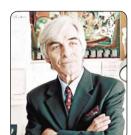

2022 гъэм и Адыгэ махуэгъэпсщІэнгъуазэ

2-3-нэ нап.

ЩауэцІыкІу **Уютиму** и тхылъьни (з 4-нэ нап.

EIIR хэшТыныптьэхэг TEVETIR 4-нэ нап.

ЛэжьакІуэшхуэт, щхьэгъусэ тыншт

Къэбэрдей-Балъкъэрым щыпсэухэу пщіэ зыхуэсщіхэ!

Си хэкуэгъу лъапІэхэ! Къэбэрдей-Балъкъэрым къикІуа лІэ-

щІыгъуэ гъуэгуанэм пэщІэдзэ хуэхъуар шІышылэм и 16 махуэрщ, мы гъэм догъэлъапІэ республикэм и илъэсищэр.

БлэкІам дыхуеплъэкІыжмэ, 1921 гъэм фокlадэм и 1-м РСФСР-м и ВЦИК-м къыдигъэкІа декретым ипкъ иткІэ. Къэбэрдейр Урысей къэралыгъуэм и хэгъэгу щхьэхуэ хъуащ, автоном область статус игъуэтри. Абы иужь мазипл нэхъ дэмыкІыу, Балъкъэрыр Бгырыс республикэм къыхэкІыжри, 1922 гъэм щІышы-лэм и 16-м Къэбэрдей-Балъкъэр автоном область къзунэхуащ.

мыхьэнэшхуэ зиІэ лъэхъэнэу къахущІэкІащ адыгэхэмрэ балъкъэрхэмрэ, апхуэдэүи лъэпкъитІым я зэкъуэтыныгъэмкіэ, экономикэ, псэукіэ, шэнхабзэ зыущыпсэу адрей лъэпкъхэм пыщІэныгъэ хуаІэнымкІэ къалэн ин игъэзэщІащ.

ДяпэкІи, махуэшхуэхэр къыщызэдгъэпэщкіэ, гулъытэ хуэтщіын хуейщ а Іуэхум иlа мыхьэнэм. Зэкъуэтыныгъэм, дзыхь егъэзыным, лlакъуэхэр зэпыщlэным, апхуэдэуи ди тхыдэм пщІэ хуэщІыным, хабзэхэр хъумэным, зыр адрейм и ехъулІэныгъэм щыгуфіыкіыным мыхьэнэшхуэ иІэщ, зыщыдгъэгъупщэ хъунукъым Урысей къэралыгъуэм ди республикэм и социально-экономикэ зыужьыныгъэм, лъэпкъ зыхэщІыкІымрэ дбгъэдэлъ хъу-

гъуэфІыгъуэхэмрэ хъумэным папщІэ ищІэхэр.

Фэ фызэрыщыгъуазэщи, Урысей Федерацэм и Президент Путин Владимир Іэ щІидзащ 2022 гъэм Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэр къызэрызэрагъэпэщрэ илъэси 100 зэрырикъур Іэтауэ гъэлъэпіэным теухуа унафэм. Абы папщіэ хуабжьу дыхуэарэзыщ къэрал іэтащхьэм. Республикэ, федеральнэ къызэгъэпэщакіуэ комитетхэм хэтынухэр ягъэбелджылащ а махуэм хуагъэхьэзыр Іуэхухэри яубзыхуащ.

ГуфІэгъуэ дауэдапщэхэм я нэхъыбэр бласть къэунэхуащ. щекlуэкlынур фокlадэращ, Къэбэр-Къэбэрдей-Балъкъэрыр автоном об- дей-Балъкъэрым и Къэралыгъуэм и маласть хъуа нэужь, игъуэта зыужьыныгъэр хуэм ирихьэлІзу. КъищынэмыщІауэ, программэм хеубыдэ, дунейпсо, къэралпсо, республикэпсо социально-щэнхабзэ, щІзныгъэ проектхэр, форумхэр, республикэм и ехъулІэныгъэхэр щагъэлъэгъуэжьыныгъэмкіэ сэбэп хъуащ, къэралым ну зэхыхьэхэр, тхыдэ, щэнхабзэ хъугъуэфІыгъуэхэр утыку къыщрахьэну зэІущіэхэр. Ахэр щекіуэкіынущ ди республикэми Москва къалэми.

Си фІэщ мэхъу республикэм и махуэшхуэм зыхуэгъэхьэзырыным, гъэлъэпІэным ди жылагъуэр нэхъри зэрызэкъуигъэувэнур, Къэбэрдей-Балъкъэрым и къэкјуэнур зэјузэпэщ щіынымкіэ етхьэлІэн къару нэхъыбэ къызэрыдитынур.

> КІУЭКІУЭ Казбек. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэ.

Урысей Федерацэм и Къэралым и плъыр прокуратурэр къызэрызэрагъэпэщрэ илъэс 300 зэрырикъум теухуа гуфІэгъуэ зэхыхьэ щекІуэкІащ Налшык дэт МузыкэмкІэ театрым. Абы щызэхуэсахэм хъуэхъу псалъэкіэ за-хуигъэзащ УФ-м и прокурор нэхъышхьэ Краснов

адэкІэ Краснов Игорь къызэрыхигъэщащи, Пётр I а лъэхъэнэм иригъэкlуэкіа зэщіэгъэуіуэныгъэ лэжьыгъэхэм я фіыгъэкіэ, Урысейр къэрал лъэрызехьэу дунейпсо утыкум А зэманми абы иужькІи кърахьэжьа зэхъуэкІыныгъэхэр Хэкум зэрыщагъэзащІэм кІэлъыплъаои зэрыщрагъэкІуэкІыпхъ хэмкІэ гъуазэ нэхъыщхьэу щытари шІыналъэм къыщагъэунэхуагъащІэ Прокуратурэр арат. - А псом къыхэкІыуи, дэ

вительствэм и къалэнхэр

зыгъэзащІэ Сенатым зэрызыхуигъэза и Унафэм

ипкъ иткіэ щіыналъэ абра-

гъуэм къыщыунэхуащ абы ипэкіэ зэи щымыіа, «Уры-

сейм и прокуратурэ» зыфlа-

ща Іэнатіэ, - щыжиіащ и

пэублэ псалъэм УФ-м и про-

курор нэхъыщхьэм.

нобэ дригушхуэу дигу къыдогъэкіыж ліэщіыгъуэ блэкІахэм къриубыдэу, щыпсэуа къэралым хэкупсэ нэсу хущыта, лэжьыгъэў зыбгъэдэтам сыт и щІыскіи хуэ-Іэижьу дэгъуэгурыкІуа, дяпэ ита ціыху щэджащэхэр. Зэ- гъуэщі абы хуэдэ Іуэхугъуэу зэхыхьэм щызэхуэсахэм заман нэхъ гъунэгъухэмкІэ къэдгъэзэжынщи, мыбдежым шызэхүэсахэм къыфхэтщ зыпэрыта ІэнатІэр, щыпкъагъэ ин зэрахьэу, илъэс куэдкіэ езыхьэкіа ди ветеранхэр. Зи гугъу сщІы ди нэхъыжьыфІхэм захуэзгъазэу, къыхэзгъэщыну сы- дэркІэ нэрылъагъущ. Шэч хуейт фІыщІэ мыухыж абы- хэлъкъым, ахэр зи къулыхэм зэрахуэсщІри, - щыжи- къум хуэпэжу япэ итахэм Іащ и псалъэм Краснов пхаша лъагъуэм зэрыри-

Юрий. Àбы дей-Балъкъэрым и Іэтащхьэ рэ-шхьэрэ яІзу зэрагъэза-КІуэкІуэ Казбек республикэм и прокуратурэм щылажьэхэмрэ и ветеранхэмрэ пэщми. хъуэхъу псалъэкІэ захуигъэзащ.

щызегъэкІуэнымкІэ шэсыи мыхьэнэр ин дыдэщ. Абы гъымрэ я ІэнатІэм зэрыхуэІэижьымрэ куэду елъытащ ціыхухэм я хуитыны- пэрыт къулыкъум къитіасэу, щіэт. гъэхэр хъума зэрыхъунури, фи пщэ къыдалъхьэ къа-

хабзэр къызэпызыудхэр жэуапым и чэзум ешэлГэнри, Іулъхьэ зэІэпызыххэм, ткІиягъэ хэлъу, япэщІэтынри, нэжылагъуэм зезымыгъэужьхэр къызэнэкІынри.

Урысей Федерацэм и прошылажьэхэри къэралым жыджэру зэрыпэджэжыр кІуэми, зыпэрыт Іэнатіэм иужькіэ, Къэбэр- къащищі къалэнхэр, пщіэщІэми, республикэр хабзэм тетыныр къызэрызэрагъэ-

Фызыпэрыт къыфщищ І къалэнхэр нэхабзэр хъумэным, жыла-

лэнхэр дяпэкІи къызыхуэтыншэу зэрывгъэзэшІэнур ди фіэщ зэрыхъур, - жиіащ Кіуэкіуэ Казбек, гуфіэгъуэ щыхуигъазэм.

Республикэм и прокуратурэм шылажьэхэм я гуфіэкуратурэм и къудамэу Къэ- гъуэ махуэм ехьэлlауэ бэрдей-Балъкъэрым щыІэм хъуэхъу псалъэкІэ захуигъэзащ КъБР-м и прокурор нэкъыщыхъу-къыщыщІэхэм хъыщхьэ Хабаров Николай. - Нобэрей ди зэхыхьэм

зыкърезыгъэхьэлІа псоми фІыщІэ ин фхуэсщІу, сыхуейт къэралым и прокуратурэм къикІуа гъуэгуанэм и тхыдэм мащІэу сытепсэлъыхьыну. ЛІэщІыгъуэ блэкІам и пэщІэдзэхэм Хэкум щекІуэкІа зэхъуэкІыныгъэ инхэм къарикІуэу, Къэбэрдей-Балъкъэрми къыщы-ІэнатІэм зэрагъэпэщат суд Іуэхухэмрэ прокуратурэмкіэ Туэху-- Къэралымрэ жыла- гъэсауэ и чэзум вгъэзэ- щlапlэ. Пэжщ, а лэжьыгъэр гъуэмрэ зэпlэзэрыту хабзэр щlэным гурэ-псэкlэ яужь щекlуэкlар Совет властым и фызэритым папщіэ фіыщіэ япэ илъэсхэр арати, Іэнапізу къзув къулыкъущіапізм фхуэтщіу, къыхыдогъэщ тіэщіэр зэрызэкіэлъыкіуапхъэ дыдэу щытауэ тхужы эщылажьэхэм я щыпкъа- гъуэр зэпІэзэрыту псэуным нукъым. Ауэ, итІани, ар а теухуауэ КъБР-м и прокура- лъэхъэнэм гъащІэм къитурэм щылажьэхэм, фызы- гъзув къалэнхэр зыгъэза-

КъедбжэкІ хъумэ, 1924

ид шшишк мехестинисух ветеранхэри. Абыхэм пхаша гъуэгуанэрщ мы лъэхъэнэм а ІэнатІэ дыдэр зезыхьэхэм, ди лэжьыгъэр игъэтыншу, гъуазэу диІэри.

ГурыІуэгъуэщ, республикэм и прокуратурэм щылажьэхэм дызэрыт зэманым къигъэув къалэныщІэхэми бгъэдыхьэкІэщІэхэр къыхуагъуэтын хуей зэрыхъури. Абыхэм ящыщ зыщ, дэнэ шІыпіэкіи хуэдэу, ди щіыналъэми зыщызыужь лъэпкъ проектхэм я гъэзэщІэкІэм, чэми хьэрэмыгъи къыхамыгъахуэу, зэрыщагъэзащІэм кІэлъыплъыныр.

Ауэ щыхъукІи, къризэщІэткъуэжу къыхэдгъэщынщи, зызыхъуэж зэманым къыдэунэху ІуэхугъуэщІэхэм, зилъэфыхь лей къыхэдмыгъэкіыу, дазэрыбгъэдыхьа-пхъэр убзыхунур гъащіэм къытщищі пщэрылъ нэхъыщхьэхэм ящыщщ.

Сыт хуэдэ Іуэху дымылэжьами, и гъэзэщІэкІэм дапхуэдэу дыбгъэдэмыхьами, дэркіэ нэхъыщхьэу щытыпхъэр къэрал дызэрысым и Хабзэ Нэхъыщхьэм, къытекІ димыІэу, дытетынырщ, гъуазэ пэжу ар къэтльев Владимир, Къуэкъуэжь лъытэнырщ. Абы къыдэкіуэуи, щіыналъэм исхэм я хуитыныгъэмрэ зыхуей-зыхуэфІхэр егъэгъуэтынымкІэ къыщхьэщыжакІуэ узыншэ дазэрыхуэхъунур, дэІэпыкъуныгъэ ди деж зэрыщащылажьэхэр гъуэтынур ди лэжьэкіэмкіэ гугъуехь куэдым Іузыгъэуа я фІэщ зэрытхуэщІыным Іуэхугъуэ хьэлъэт совет сытым дежи дыхущІэкъупціыхубэр хьэзаб тіуащіэм хъэщ. Абыхэм я дзыхь хэзыдза Хэку зауэшхуэм и къызэрыдагъэзэнур куэду лъэхъэнэр. А илъэсхэм Іэщэ елъытащ дэ, прокуратурэм къэзыщтэу бийм пэщІэу- и лэжьакІуэхэр, вахэм яхэтащ щІыналъэм и дыкъытемыбэкъук IV THISS рытетым, - жиІащ КъБР-м и прокурор Хабаров Николай.

гъэм и пэщІэдзэм къыщы-

щІэдзауэ, Къэбэрдей-Балъ-

къэрым и прокуратурэм и

унафэщІу щытащ Перфи-

Ахьмэдхъан, Къанкъул Ма-

шэ. къэрал икІи жылагъуэ

лэжьакіуэ ціэрыіуэ Беслъэ-

ней Хьэбалэ, Хьэщхъуэжь

Азрэт сымэ, нэгъуэщІхэри.

куратурэм

Дауи, республикэм и про-

прокурорхэу Бэкъейр, Що-

джэныр, МыкІытІэр, Къэрэ-

12-м КонституцэщІэ къызэ-

рыщащтам кърикіуэу, влас-

тым и сыт хүэдэ къудамэми

хэмыхьэу, Хэкум и прокура-

турэр Іуэхущіапіэ щхьэхуэу

Урысей Федерацэм и

къэралыгъуэр зэрыщытып-

хъэу шызэрыубыдыжа япэ

илъэс 20-м къриубыдэу, ди

республикэм и прокуратурэ-

ми гугъуехь куэдхэр къы-

зэринэкІын хуей хъуащ,

шІыналъэхэм политикэ, эко-

ныкъуэкІэ къыщыхъу зэ-

хъуэкІыныгъэхэм.

хуейм къыхэкІыу.

лъэхъэнэм

къигъэлъагъуэ

щыгъэувынымкІэ

Къыхэгъэщыпхъэщ,

республикэм и прокурорхэу

Денисов Эдуард, Абазэ Рус-

лан, Чэт Юрэ, Жариков

Олег сымэ. Ауэ щыхъукІи,

къызэрымыкіуэу пщіэ зы-

зэтеуващ.

лаевыр, нэгъуэщІхэри.

Къэзаныр, Ансо-УФ-м и Президентым и къуэр, Дохъушокъуэр, Ваполномочнэ лыкіуэу Кавсильченкэ, Кольченкэ, Никоказ Ищхъэрэ федеральнэ щІыналъэм щыІэ Чайкэ СССР-р лъэлъэжа иужь-Юрий гуфІэгъуэ зэхыхьэм кІэ ди къэралым прокуращызэхуэсахэм хъуэхъу псазэрызахуигъазэм турэмкіэ и Іуэхущіапіэри лэлъэкІэ жьэкіэщіэм техьэн хуей къеджащ республикэм и хъуащ. Урысей Федерацэм федеральнэ инспектор Мэкъуауэ Тимур. 1993 гъэм дыгъэгъазэм и

УФ-м и прокурор нэхъыщхьэм, республикэм и Іэтащхьэм, Къэбэрдей-Балъкъэрым и прокурорым къабгъэдэкІыу, тхылъхэмрэ тыгъэ лъапІэхэмрэ иратащ КъБР-м и прокуратурэм и лэжьакІуэхэм ящыщу нэхъ къыхэжанык ахэмрэ ветеранхэм-

ГуфІэгъуэ зэхыхьэр иухащ республикэм и уэрэджыlaкlyэ, къэфакlуэ гупхэм я зыкъэгъэлъэгъуэныгъэкІэ.

номикэ, демократие я лъэ-Мыри къыхэгъэщыпхъэщ. А махуэм и япэ Іыхьэм республикэм и Іэтащхьэ КІуэгъуэм къыхыхьа зэхущытыкіэщіэхэм зэрызадригъэкіун кіуэ Казбек хэтащ ди къэралым и прокуратурэр къызэрызэрагъэпэщрэ илъэс 300 Къэбэрдейзэрырикъум ехьэл ауэ рес-Балъкъэрым Конституцэм публикэм и къалащхьэм къыщызэІуаха фІыщІэ лъахабзэхэр яхузэгъуэрэ фэеплъымрэ ирафІэкІ псори зэралэжьар щіэкіа Іуэхугъуэми.

КЪУМАХУЭ Аслъэн.

Сурэтхэр Елъкъан Артур ейщ.

Сом мелуан 53-м щ игъу хущхъуэхэм хухах

жьыгъуэщІэм земыгъэубгъуным теухуауэ КъБР-м и Іэтащхьэ Кіуэкіуэ Казбек зэіущіэ ядригъэкіуэкіащ республикэм и Правительствэм и Унафэщі Мусухъумэнымкіэ и министр Къалэбатэ Рустамрэ.

АБЫ щытепсэлъыхьащ коронавирус узыфэ зэрыцІалэм и «омикрон» штаммым щІэгъэхуэбжьауэ щІыналъэм зыщиубгъункІэ шынагъуэ зэрыщыІэм къыхэкіыу. Іуэхум хуэхьэзыру щытын папщіэ зэфіагъэкіыпхъэхэм.

КъызэрыхагъэщамкІэ, Къэбэрдей-Балъкъэрым иджыпсту узыфэм и гуащІэгъуэр нэхъ щыужьыхауэ щытми, эпидемие щытыкІэр гугъущ: дызыхуэкІуэ тхьэмахуитым къриубыдэу коронавирусыр зыпкърыт сымаджэхэр нэхъыбэ

КъБР-м и Іэтащхьэм махуэку кІуам иригъэкІуэкІа Оперативнэ штабым и зэ-ІущІэм абы хэтахэм пщэрылъ зыбжанэ хъумэнымкІэ и министерствэм федеящищащ. Абыхэм ящыщщ коронавирус ральнэ медицинэ еджапіэ нэхъыщхьэузыфэ зэрыц алэр зыпкърытхэр къэхутэнымкіэ ирагъэкіуэкі тест-къэпщытэныгъэхэм цІыху нэхъыбэ къызэщІегъэубыдэныр, амбулаторэхэмрэ поликлиникэхэмрэ ирикъуу хущхъуэкІэ къызэгъэпэ-

Коронавирус узыфэ зэрыціалэ лізу- щыныр, эпидемие щытыкіэр нэхъ гугъу зэрыхъунур къэлъытауэ, дохутыр нэхъыбэ Іуэхум хузэщІэгъэуІуэныр.

ЩІыналъэм и унафэщІым къалэн къащищІахэм япкъ иткіэ, хущхъуэхэмрэ ков Алийрэ шІыналъэм узыншагъэр тест-системэхэмрэ къэщэхуным республикэ бюджетым къыхэкіыу хухахащ сом мелуан 53-м щІигъу. УФ-м Узыншагъэр хъумэнымкІэ и министерствэм и иужьрей чэнджэщхэм тету коронавирусыр зыпкърыт сымаджэхэу амбулаторэ кІэлъыплъыныгъэм щІэтхэм папщІэ хуэщхъуэхэмрэ узыр нэхъ псынщІэу къэхутэнымкіэ тест къэпщытэныгъэхэр зэрырагъэкІуэкІ Іэмэпсымэу мин 90-м щіигъурэ гъэтіылъыгъэ щіын щіадзащ.

Поликлиникэхэмрэ госпиталхэмрэ щекІуэкІ лэжьыгъэхэм къыхашэнущ КъБКъУ-м и медицинэ къудамэмрэ республикэм и медицинэ колледжхэмрэ щеджэ ординаторхэмрэ студентхэмрэ. КъищынэмыщІауэ, коронавирус узыфэ зэрыціалэ лізужьыгъуэщіэм щигуащіэгъуэ зэманым КъБР-м Узыншагъэр хэм щригъаджэ ординаторхэмрэ студентхэмрэ къашэжыным теухуауэ лэжьыгъэ шхьэхуэхэр ирегъэкІуэкІ.

ТХЬЭХУЩЫНЭ Ланэ.

Дохутырхэм я улахуэм хущ Іагъунущ адэк Іи

КъБР-м и Ізтащхьэ Кіуэкіуэ Казбек и шэу мазэ къэс дохутырхэмрэ медицинэ унафэкІэ узыншагъэр хъумэнымкІэ мыхъуу нэгъуэщІ щІэныгъэ нэхъыщхьэ **І́энатІэм и медицинэ Іуэху́щІапІэхэм** зиІэ Іэ́щІагъэ́лІхэмрэ сом мин 50, курыт хэту къызэрагъэпэща узыфэ зэрыца- медицинэ лэжьакіуэхэм сом мин 30, нэлэ шынагъуэм ще 1эзэ госпиталхэм щы 1э хъыш 1э медицинэ лэжьак 1уэхэм сом мин медицинэ лэжьак Іуэхэм тезыгъэгуш- 25-рэ иратынущ, апхуэдэуи узыфэр хуэу я улахуэм хущагъу ахъшэр адэкіи зыпкърытхэм япыщіауэ щымыту, ауэ иратынущ 2022 гъэм мэкъуауэгъуэм и 30 хъухукіэ.

ФИГУ къэдгъэкІыжынщи, республикэм и Ізташхьэм и унафэкІэ Къэбэрдей-Балъкъэрым япэу щыщадзащ узыфэ зэрыціалэ шынагъуэм щеіэзэ госпиталхэм щылажьэ дохутырхэм, ику ит, нэхъыщІэ худэщІыгъуныр, апхуэдэ дыдэ федеральнэ бюджетым къыхэкІыу къызэрыхуаутІыпщым емылъытауэ. 2020 гъэм и мэлыжыхь мазэм а указым Іэ щІадзауэ гъуэщІэм цІэгъэхуэбжьауэ зыщиужь щытащ икІи 2022 гъэм щІышылэм и 1 пщіондэ ар ягъэзэщіащ.

Коронавирус узыфэ зэрыціалэ ліэужыгъуэщ Іэр къапкърыхьэнк Іэ шынагъуэ щытыр. яІзу, гугъуехьу я лэжьыгъэр зэрырахьэкіым папшіэ Іуэхум тезыгъэгушхуэ ахъ-

ІуэхущІапІэм и лэжьыгъэр къызэгъэпэщыныр зи пщэ къыдэхуэхэм дэтхэнэми хуэзэу сом мин 20-м щегъэжьауэ сом мин 30-м нэс яІэрыхьэнущ.

ЩІышылэм и 13-м екіуэкіа Оперативнэ штабым и зэlущlэм Klyэкlyэ Казбек къыщыхигъэщащ узыншагъэр хъумэнымкІэ ІэнатІэм и Іуэхур къэзылъахъэ щымыІэу гъэкІыпхъэхэр щІэным мыненжуэ зэриІэр икІи жиІащ абы и лъэныкъуэкІэ коронавирус узыфэ зэрыціалэ лізужьылъэхъэнэм сымаджэхэм дэlэпыкъуэгъу яхуэхъу медицинэ лэжьакіуэхэм дэіэгъыныр унэтіыныгъэ нэхъыщхьэу зэры-

Журналистхэр ягъэлъапІэ

Урысей гвардием Къэбэрдей-Балъкъэрым щиІэ управленэм и лэжьакіуэхэр Печатым и махуэмкіэ ехъуэхъуащ республикэм и хъыбарегъащіэ ізнатізхэм я журналистхэм.

ЩІЫНАЛЪЭ управленэм и унафэщІ, полицэм и полковник Васильев Сергей къыбгъэдэк фыщо тхылърэ удз гъэгъарэ иратащ КъБР-м и журналистхэм я зэгухьэныгъэм и унафэщіым и къалэнхэр зыгъэзащіэ Шаваевэ Разият, «Адыгэ псалъэ», «Кабардино-Балкарская правда», «Заман», Советская молодёжь» газетхэм я лэжьакіуэхэм.

- Фи лэжьыгъэм и фіыгъэкіэ республикэм и ціыхухэм яіэрохьэ ди ІуэхущІапІэм щекІуэкІ зэхъуэкІыныгъэхэм, абы и лэжьакІуэхэм я зэфізкіхэм теухуа хъыбархэр, Росгвардием къызэригъэпэщ псапащіэ, хэкупсэ проектхэм щывогъэгъуазэ. Дызытехьа илъэсыщіэми ди зэдэлэжьэныгъэр ефіэкіуэну догугъэ, фи гуащіэм хуэфэщэн пщіэ къыпэкіуэу фи Іэнатіэм фыпэрытыну ди гуапэщ, - жиіащ полицэм и майор

Лыкъуэжь Маринэ. Урысей гвардием Къэбэрдей-Балъкъэрым щиlэ управленэм игъэ-пэжа журналистхэм ящыщщ ди лэжьакlуэ Уэрдокъуэ Женя. «Адыгэ псалъэ» газетым и редакцэм къыбгъэдэкlыу абы дохъуэхъу узыншагъэ быдэ иІэу, и ехъулІэныгъэхэм къыхэхъуэу и ІэщІагъэм пэрытыну.

ХЬЭТУЕЙ Данэ.

adyghe@mail.ru smikbr.ru **ff** Адыгэ Псалъэ adyghepsale.ru apkbr.ru o adygepsale

ШІЫШЫЛЭ (ЯНВАРЬ)

ЩІышылэм и 21

нерхэм я махуэщ

БищІо Борис.

Розэ

Хьэмыщэ.

махуэщ

(1944)

БетІрожь Руслан.

хъуэ Къэралбий.

Дзэ къулыкъум хэт инже-

1952 гъэм къалъхуаш фи-

ЩІышылэм и 22

ЩІышылэм и 24

1932 гъэм къалъхуащ дзэ,

жылагъуэ лэжьакІуэ, полко-

вник, КъБР-м и Къэрал Сау-

1942 гъэм къалъхуащ тхы-

дэ щІэныгъэхэм я доктор,

КъБКъУ-м и профессор

ЩІышылэм и 25

Урысей студентыгъуэм и

ЩІышылэм и 26

ЩІышылэм и 27

кадэр щыІуаха махуэщ

позитор, КъБР-м гъуазджэ-

хэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьа-

КъБР-м гъуазджэхэмкІэ

шІыхь зиІэ и лэжьакІуэ **Бэрэ**-

ЩІышылэм и 28

пэжьакІуэ **Атэбий Игорь**.

КІашэ Адылджэрий.

ЩІышылэм и 31

МАЗАЕ (ФЕВРАЛЬ)

Мазаем и 1

Мазаем и 2

Лъэпщокъуэ Мутіалиб.

текІуэныгъэ къыщахьащ.

казыр зыджа профессор,

«Происхождение черкесов»

къыщіэкіа Намитокъуэ Ай-

щІыхь зиІэ и лэжьакІуэ, Ку-

баным щіыхь зиіэ и егъэ-

Мазаем и 3

1925 гъэм СССР-м ради-

Мазаем и 4

1932 гъэм къалъхуащ

щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ, жур-

налист Белгъэрокъуэ Евге-

адыгэ актёр, УФ-м и цІыхубэ

Мазаем и 8

Урысей щІэныгъэм и ма-

КъБАССР-м и цІыхубэ ар-

тист, РСФСР-м щІыхь зиІэ и

артист, КъБАССР-м и Къэ-

рал саугъэтым и лауреат Бо-

артист Токъуий Хъусен.

гъэм къалъхуащ

гъэм къалъхуащ

щэнхабзэмкІэ

ом псэлъэн щыщІидзащ.

тхылъыр зи

Хьисэ.

хъуэкІаш.

КъБР-м

1917

лэ Мурат.

кіуэ **Жырыкъ Заур**.

махуэщ. Татьянэ и махуэщ

тор, КъБР-м щІэныгъэхэм-

Мазаем и 9 Граждан авиацэм

Мухьэрбий. лологие щІэныгъэхэм я док-**1937 гъэм** къалъхуащ фикіэ шіыхь зиіэ и лэжьакіуэ лологие щІэныгъэхэм я док-

лэжьакіуэхэм я махуэщ

махуэш

Мазаем и 10

Дипломат лэжьакіуэм и

и цІыхубэ артист Сонэ

академик, Кубаным щІэныгъэмкіэ щіыхь зиіэ и лэ-1937 гъэм къалъхуащ жьакіуэ Сакий (Кіарэ) Рим-КъБР-м щэнхабзэмкІэ щІыхь зиіэ и лэжьакіуэ Уанащіэ мэ. Мазаем и 11

1952 гъэм къалъхуащ къэрал, жылагъуэ лэжьакІуэ, КъБР-м и цІыхухэр социальнэу хъумэн ІэнатІэм гъэтым и лауреат Джэтауэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ Що- сей дзэ лэжьакіуэ, пщы, джэн Риммэ.

Мазаем и 12 1827 гъэм къалъхуащ лыхь (поляк) революционер, волонтёр, адыгэ тхыдэр зыджа Лапинский Теофил.

Мазаем и 14 махуэщ

ВМФ-м и штурманым и 1932 гъэм къалъхуащ зи із и лэжьак і уэ Къул Амырэкономикэ щІэныгъэхэм я бий. **1947 гъэм** къалъхуащ доктор, профессор, ДАХ-м УФ-м щіыхь зиіэ и егъэджакІуэ, КъБР-м и цІыхубэ егъэджакіуэ Щад Азджэрий.

Мазаем и 15 1952 гъэм къалъхуащ тхы-Афган зауэм хэкіуэда задэдж, зэдзэкіакіуэ Мэлбауэліхэм я махуэщ 1932 гъэм къалъхуащ адыгэ сурэтыщІ-скульптор газетым и цІэр «Адыгэ пса-Урысейм и дзэ щІыхьым Къалмыкъ Фёдор. и махуэщ. Ленинград бло-

Мазаем и 18 УФ-м и транспорт полицэм хэтхэм я махуэщ **1947 гъэм** къалъхуащ ком-Мазаем и 20

усакІуэ, драматург Къуэбэ Билъостэн. **1952 гъэм** къалъхуащ позитор, УФ-м гъуазджэхэм- лэт. кІэ щІыхь зиІэ и лэжьакІуэ, КъБР-м и Къэрал саугъэтым

1962 гъэм къалъхуащ баи лауреат ХьэІупэ Джэбпетмейстер, КъБР-м щІыхь рэіил. **гъэм** къалъхуащ зиІэ и артист, Ингушым, Шэшэным, Абхъазым гъуаз- Адыгэ Республикэм щіыхь джэхэмкіэ щіыхь зиіэ я

зиІэ и артисткэ БжэІумых Барисэт. Мазаем и 21 **1837 гъэм** къалъхуащ тхы-Анэдэлъхубзэм и дуней-

дэтх, филолог, журналист псо махуэщ 1922 гъэм къалъхуащ тхыбзэм и махуэр. адыгэ тхакІуэ Лохвицкий (Аджыкъу-Джэрий)

Мазаем и 22 **1932 гъэм** къалъхуащ медицинэ щіэныгъэхэм я док- логие щіэныгъэхэм я док- мид тор, КъБКъУ-м и профессор тор, КъБКъУ-м и профессор

Щауэ Мухьэмэд. 1957 гъэм къалъхуащ къум и махуэщ къэрал, политикэ лэжьакТуэ, Урысейм и дзэ щІыхьым КъБР-м къыбгъэдэкІ сенаи махуэщ. 1943 гъэм советыдзэхэм Сталинград и деж гъэхэм я доктор Къанокъуэ **1892 гъэм** къалъхуащ хэхэс адыгэхэм ящыщ, Кав- Арсен.

Мазаем и 23 Хэкум и хъумак уэм и ма-Іэдакъэ **хуэщ**

1937 гъэм къалъхуащ усакІуэ, КъБР-м щэнхабзэм**гъэм** къалъхуащ Гъубжокъуэ Лиуан. гъуазджэхэмкІэ

Мазаем и 24 **1942 гъэм** къалъхуащ физико-математикэ щІэныджакіуэ, профессор Шышэ гъэхэм я доктор, КъБКъУ-м и профессор, КъБР-м тхьэбзэ щіэныгъэхэмкіэ щіыхь зиіэ ЖКХ-м и лэжьакіуэхэм я **1924 гъэм** «Къэбэрдей плъыжь» газетым и цІэр и лэжьакІуэ **Алшагъыр Бо- махуэщ** «Къэрэхьэлъкъ» жиІэу зэра-

<u>Мазаем и 25</u> КъБР-м щІыхь зиІэ и юрист, ДАХ-м и президенту щыта (2009-2012 гъгъ.), ЩІДАА-м и академик Ажахъуэ Къан- хуэщ

щобий. <u>Мазаем и 28</u> **гъэм** къалъхуащ уэрэдус ціэрыіуэ Къанкъул ФІыціэ.

1942 гъэм къалъхуащ усакІуэ, КъБР-м щэнхабзэм- Ачмыжь Айдэмыр. кіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ Сонэ Абдулчэрим.

уэрэджыlакlуэ Уэтэр Mylэед.

ГЪАТХЭПЭ (МАРТ)

Гъатхэпэм и 1 Граждан зыхъумэжыныгъэм и дунейпсо махуэщ

и махуэщ

Гъатхэпэм и 3 1917 гъэм къалъхуащ УФ-м хуэщ

Гъатхэпэм и 4 1942 гъэм къалъхуащ физико-математикэ шІэныгъэхэм я доктор, КъБКъУ-м тор, профессор, ЩІДАА-м и и профессор Щоджэн Вя-

> Гъатхэпэм и 5 Дзэ зэпыш эныгъэхэмк э къулыкъум и махуэщ Гъатхэпэм и 8-м

Гъатхэпэм и 9-м **1882 гъэм** къалъхуащ уры-

контр-адмирал Черкасский

Гъатхэпэм и 10-м Архивхэм я махуэщ 1947 гъэм къалъхуащ адыгей балетмейстер, УФ-м щэнхабзэмкіэ щіыхь зиіэ и ФІыуэ зэрылъагъухэм я лэжьакіуэ, Адыгэ Республикэм гъуазджэхэмкІэ щІыхь

1952 гъэм къалъхуащ и президенту щыта (1997- Адыгэ Республикэм щ ыхь 2000 гъгъ.) Акъбащ Бо- зиlэ и журналист Сихъу Гуэщнагъуэ

> Гъатхэпэм и 11 Наркоконтролым и лэжьакіуэм и махуэщ 1991 гъэм «Ленин гъуэгу» лъэкіэ» зэрахъуэкіащ.

Гъатхэпэм и 12 Юстицэм и лэжьакІуэм и

1912 гъэм къалъхуащ 1897 гъэм къалъхуащ ады- мэкъумэш щ эныгъэхэм я доктор, УФ-ми КъБР-ми щІэ-1942 гъэм къалъхуащ ком- лэжьакІуэ КІэрэф Къамбо-

> Гъатхэпэм и 13 Геодезиемрэ картогра-

Гъатхэпэм и 14 Адыгэ тхыбзэм и махуэщ 1853 гъэм Бырсей Умар и «Адыгэбзэ псалъалъэ» тхылъыр дунейм къытехьащ.

2003 гъэм Адыгэ Республикэм щагъэуващ Адыгэ гей тхыбзэр зэхэзылъхьа **1937 гъэм** къалъхуащ

Ми- тхакІуэ, литературэдж, критик, зэдзэкlакіуэ, КъБР-м 1942 гъэм къалъхуащ био- лэжьакІуэ Къэрмокъуэ Хьэ- сей.

Гъатхэпэм и 16 ОБХСС (ОБЭП) къулы-

1942 гъэм къалъхуащ УФ-м, КъБР-м, КъШР-м, тору Федерацэмкіэ Сове- АР-м, ДР-м я ціыхубэ дотым щыІэ, экономикэ шІэны- хутыр, медицинэ шІэныгъэхэм я доктор, профессор, ЩІДАА-м и академик Лий Адылджэрий.

Гъатхэпэм и 18 Налог полицэм и махуэщ 1932 гъэм къалъхуащ КъБР-м и цІыхубэ тхакІуэ кіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ Шэджыхьэщіэ Хьэмыщэ.

<u>Гъатхэпэм и 19</u> Псы щІагъым кхъухьым ис хыдзэлІым и махуэщ <u>Гъатхэпэм и 20</u>

Сатум, цІыхухэм ІуэхуяхуэщІэным,

1967 гъэм къалъхуащ комлэжьакіуэ **Абдокъуэ Юрэ**. Гъатхэпэм и 21

Усыгъэм и дунейпсо ма-Гъэрэ щІырэ щызэхэкІ

махуэщ <u>Гъатхэпэм и 23</u>

Метеорологым и махуэщ **1912 гъэм** къалъхуащ Совет Союзым и Ліыхъужь лэжьакіуэ Мэкіэтіей Аб-<u>Гъатхэпэм и 24</u>

1952 гъэм къалъхуащ 1957 гъэм къалъхуащ КъБР-м щІыхь зиіэ и журнаціэрыіуэ лист Шыдакъ Татьянэ. Гъатхэпэм и 25

УФ-м щэнхабзэм и лэжьакіуэхэм я махуэщ Гъатхэпэм и 27

Театрым и дунейпсо ма-

Эксперт-криминалистым кіуэціыдзэм и махуэщ Гъатхэпэм и 28

2022 гъэм и Адыгэ махуэгъэпс-щіэнгъуазэ

Балъкъэр лъэпкъым и Тхакіуэм и дунейпсо ма- къэщіэрэщіэжыныгъэм и махуэщ

Гъатхэпэм и 29 Юрист къулыкъум и лэжьакіуэм и махуэщ

МЭЛЫЖЬЫХЬ (АПРЕЛЬ)

Мэлыжьыхьым и 1 Ауанымрэ дыхьэшхэнымрэ я махуэщ Къуалэбзухэм я дуней-ЦІыхубзхэм я дунейпсо псо махуэщ

ГуашІэдэкІ Лэжьыгъэм и ЛІыхъужь, РСФСР-м щІыхь зиІэ и механизатор Дадэ ХьэмытІэ.

<u>Мэлыжьыхьым и 2</u> Урысеймрэ Беларусымрэ джэс тхакіуэ Дыщэкі Мущыпсэу лъэпкъхэм я зэкъуэтыныгъэм и махуэщ 1932 гъэм къалъхуащ журналист, УФ-м шэнхабзэмкІэ

АфІэунэ Раисэ. <u>Мэлыжьыхьым и 3</u> Геологым и махуэщ

щІыхь зиІэ и лэжьакІуэ

Мэлыжьыхьым и 6 Следователым и махуэщ (УФ-м и Следственнэ органхэм щылажьэхэм я ма-

1937 гъэм къалъхуащ дирижёр, композитор, УФ-ми Къалмыкъ Республикэми я Темыркъан Борис.

Мэлыжьыхьым и 8 Военкоматым и лэжьакіуэхэм я махуэщ

<u>Мэлыжьыхьым и 9</u> ныгъэхэмкіэ щіыхь зиіэ я литературэдж, критик, къэрал лэжьакіуэ Тхьэгъэзит

Мэлыжьыхьым и 10 **1897 гъэм** къалъхуащ фиемрэ я лэжьакіуэхэм я адыгэ бээшіэныгъэмкіэ япэ еджагъэшхуэ Іэщхьэмахуэ Даут.

1957 **гъэм** къалъхуаш къэрал, жылагъуэ лэжьакІуэ Пащты Борис.

Мэлыжьыхьым и 11 1892 гъэм къалъхуащ ады-Бекіухъу Ахьмэд.

Мэлыжьыхьым и 12 1942 гъэм къалъхуащ щэнхабзэмкіэ щіыхь зиіэ и тхакіуэ Къущхьэунэ Алек-

> УФ-м щІыхь зиІэ и артисткэ КІуащ Верэ. Мэлыжьыхьым и 18

1952 гъэм къалъхуащ техникэ щІэныгъэхэм я доктор, КъБКъМУ-м и профессор Балъкъэр Руслан. <u>Мэлыжьыхьым и 19</u>

Урысей полиграфием и Ціыхухэм лэжьапіэ къахуэгъуэтынымкІэ къулыкъу-

щіапіэм и лэжьакіуэм и махуэщ **1937 гъэм** къалъхуащ тхакІуэ, драматург, КъБР-м

гъуазджэхэмкІэ щІыхь зиІэ и лэжьакlуэ **Журт Биберд**. Мэлыжьыхьым и 20 Донорым и махуэщ

1932 гъэм къалъхуащ режиссёр, УФ-м, КъБР-м гъуазджэхэмкіэ щіыхь зиіэ я позитор, КъШР-м гъуаз- лэжьакІуэ, КъБР-м и Къэрал 1952 гъэм къалъхуащ джэхэмкіэ щіыхь зиіэ и саугъэтым и лауреат Теувэж СулътІан.

<u>Мэлыжьыхьым и 21</u> ЩІыпіэ самоуправленэм и махуэщ Мэлыжьыхьым и 22

1942 гъэм къалъхуащ химие щІэныгъэхэм я доктор, гъэхэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ Мамий Руслан. дулэхь.

<u>Мэлыжьыхьым и 23</u> КъБР-м и цІыхубэ тхакІуэ **Те-мэд**. унэ Хьэчим. **1942 гъэм** къалъхуащ дзэ,

жылагъуэ лэжьакІуэ, генерал-лейтенант, Абхъаз Республикэм и Правительствэм ЛІыхъужь Шинкубэ Бэгъи УнафэщІым и къуэдзэу - рат. зыхъумэжыныгъэмкІэ ми-УФ-м и МВД-м и къэрал- нистру щыта, Абхъазым и

Мэлыжьыхьым и 25 Адыгэ (шэрджэс) ныпым и махуэщ

<u>Мэлыжьыхьым и 26</u> Радиацэ авариехэмрэ катастрофэхэмрэ хэкіуэдахэм я фэеплъ махуэщ

Мэлыжьыхьым и 27 Нотариусым и махуэщ Урысей парламентаризмэм и махуэщ 1952 гъэм къалъхуащ

УФ-ми КъБР-ми щІыхь зиІэ я артист, КъБР-м и Къэрал 1937 гъэм къалъхуащ саугъэтым и лауреат Шыбзыхъуэ Басир. <u>Мэлыжьыхьым и 28</u>

Лэжьыгъэр хъумэным и дунейпсо махуэш **1902 гъэм** къалъхуащ шэр-

хьэмэд. Мэлыжьыхьым и 29 Къафэм и дунейпсо ма-

хуэш Мэлыжьыхьым и 30 Maфlэс къэмыгъэхъуным и махуэщ

НАКЪЫГЪЭ (МАЙ)

Накъыгъэм и 1 Гъатхэмрэ Лэжьыгъэмрэ я махуэшхуэщ 1937 гъэм къалъхуащ со-

циологие щІэныгъэхэм профессор, доктор, ціыхубэ артист, КъБР-м и ШІДАА-м и академик. АР-м Къэрал саугъэтым и лауреат щІэныгъэхэмкІэ щІыхь зиІэ и лэжьакІуэ, РСФСР-м егъэджэныгъэмкІэ и отличник АфэщІыж Тыркубий.

1942 гъэм къалъхуащ КъБР-м щэнхабзэмкІэ щіыхь 1947 гъэм къалъхуащ зиіэ и лэжьакіуэ, къэрал лэжьакіуэ Къалэ Владимир.

<u>Накъыгъэм и 2</u> 1922 гъэм къалъхуащ филологие щІэныгъэхэм я доктор, КъБКъУ-м и профессор, КъБР-м щІэныгъэхэмкІэ щІыхь зиІэ и лэжьакІуэ Урыс Хьэтэлий.

Накъыгъэм и 5 1912 гъэм къалъхуащ адыгей усакіуэ, зэдзэкіакіуэ

Пэрэныкъуэ Мурат. **1937 гъэм** къалъхуащ экономикэ щІэныгъэхэм я доктор. РАЕН-м и академик. AP-м щІэныгъэхэмкІэ щІыхь жьакІуэ Гугу Рэшад. Космонавтикэм и махуэщ зи э и лэжьак уэ Апышэ

Абрэдж. УФ-м щіыхь зиіэ и егъэ- фэеплъ махуэщ джакіуэ, КъБР-м егъэджэ-**1927 гъэм** къалъхуащ ныгъэмкіэ щіыхь зиіэ и егъэджакіуэ **Къалмыкъ Кларэ**. **1967 гъэм** къалъхуащ

> Мысост Вадим. <u>Накъыгъэм и 7</u> Радиом и махуэщ -Связым и ІэнатІэм и лэжьакіуэ псоми я махуэщ **1957 гъэм** къалъхуащ

сурэтыщі Пщыхьэщіэ Хьэсэнбий. <u>Накъыгъэм и 8</u> **1947 гъэм** къалъхуащ Олимп джэгухэм велоспортымкіэ чемпион щыхъуа

(1972) **Шыхъуэ Борис**. <u>Накъыгъэм и 9</u> ТекІуэныгъэм и махуэщ 1912 гъэм къалъхуащ адыгей тхакіуэ, зэдзэкіакіуэ

Куэстэнэ Дмитрий. **1927 гъэм** къалъхуащ УФ-м щіыхь зиіэ и связист

Ефэнды Батий. Накъыгъэм и 10 **1937 гъэм** къалъхуащ уса-

кіуэ **Хьэціыкіу Хьэсэн**. 1937 гъэм къалъхуащ адыгэ литературэдж, критик, филологие щІэныгъэхэм я доктор, ЩІДАА-м и академик, АР-м щІэныпрофессор, УФ-м щіэны- гъэхэмкіэ щіыхь зиіэ я

1967 гъэм къалъхуащ медицинэ щІэныгъэхэм я доктор, профессор, ИР-м щІыхь 1912 гъэм къалъхуащ зиlэ и дохутыр Аслъэн Ахь-

Накъыгъэм и 12 1917 гъэм къалъхуащ Абхъазым и цІыхубэ тхакІуэ, Социалист Лэжьыгъэм и

Накъыгъэм и 14 **1937 гъэм** къалъхуащ

ЛІыхъужь **Сосналы Сулъ-** экономикэ щіэныгъэхэм я доктор, профессор, УФ-м махуэщ щІэныгъэхэмкІэ щІыхь зиІэ и лэжьакІуэ, къэрал лэжьа-

кlуэ **Тау Пщыкъан**. Накъыгъэм и 15 1942 гъэм къалъхуащ техникэ щІэныгъэхэм я доктор, РАЕН-ми ЩІДАА-ми я ака-

мадэ Иуан Пётр. 1962 гъэм къалъхуащ физико-математикэ щІэныгъэхэм я доктор, КъБКъУ-м и профессор Дыщэкі Ар-

демик, РАН-м и Къэбэрдей-

Балъкъэр центрым и тхьэ-

Накъыгъэм и 16 **1841 гъэм** къалъхуащ адыгэ узэщіакіуэ, бзэщіэныгъэлі, этнограф Хьэтіохъущокъуэ Къазий.

1917 гъэм къалъхуащ КъБР-м щІыхь зиІэ и артисткэ Щхьэгъэпсо Тау-

жан. 1957 **гъэм** къалъхуаш къэрал лэжьакІуэ, экономикэ щІэныгъэхэм я доктор, профессор, РАЕН-м. ПАНИ-м, МАРЭ-м я академик, КъБР-м щІыхь зиІэ и экономист Къалэ Замир.

Накъыгъэм и 17 **1917 гъэм** къалъхуащ УФ-м. КъБР-м я цІыхубэ ар-

тисткэ Дыщэкі Кіунэ. Накъыгъэм и 18 Музейхэм я дунейпсо махуэш

1932 гъэм къалъхуащ физико-математикэ щ1эныгъэхэм я доктор, КъБ-КъУ-м и профессор, УФ-ми КъБР-ми щІэныгъэхэмкІэ щІыхь зиіэ я лэжьакіуэ ХъуэкІуэн Хьэзрэталий.

Накъыгъэм и 19 1952 гъэм къалъхуащ Иорданием щыщ, КъБКъУ-м щеджа, къэрал, жылагъуэ лэжьакіуэ, Хьэрып къэралхэм я лигэм я генеральнэ секретарым и къуэдзэ, Хьэшимит пащтыхьыгъуэм щэнхабзэмкІэ и министр Бакир (Нэгуэр) Нанси.

Накъыгъэм и 20 1927 гъэм къалъхуащ тхыдэ щІэныгъэхэм я доктор, профессор, УФ-м щІэныгъэхэмкіэ щіыхь зиіэ и лэ-

Накъыгъэм и 21 Урыс-Кавказ зауэм (1763-1952 гъэм къалъхуащ 1864) хэкіуэда адыгэхэм я

1864 гъэм илъэсишэм щІигъукІэ екІуэкІа Кавказ зауэр увыІащ. 2004 гъэм Налшык къы-КъБР-м щІыхь зиІэ и артист щызэІуахащ Кавказ зауэм

> хэкІуэда адыгэхэм я фэ-Накъыгъэм и 24 Славян тхыбзэмрэ щэнхабзэмрэ я махуэщ

Накъыгъэм и 25 Филологым и махуэщ 1922 гъэм къалъхуащ юстицэмкІэ къэрал чэнджэщэгъу, КъБР-м и къэрал, жылагъуэ лэжьакІуэ Ансыкъуэ Мухьэрбий.

1932 гъэм къалъхуащ шэрджэс усакіуэ Тут Михаил. 1952 гъэм къалъхуащ техникэ щІэныгъэхэм я доктор, профессор, ТранспортымкІэ Урысей академием, МАНЭБ-м, МЕАН-м я действительнэ член Зекіуэрей

Накъыгъэм и 26 Урысейм хьэрычэт щІэным и махуэщ.

Накъыгъэм и 27 Библиотекэхэм я урысейпсо махуэщ Накъыгъэм и 28

Гъунапкъэхъумэм и ма-

хуэщ <u>Накъыгъэм и 29</u> Химикым и махуэщ Накъыгъэм и 30 **1952 гъэм** къалъхуащ

КъБР-м и цІыхубэ артист, пшынауэ Іэзэ Сэхъу Хьэ-Накъыгъэм и 31

МЭКЪУАУЭГЪУЭ (ИЮНЬ)

Урысей адвокатурэм и

Мэкъуауэгъуэм и 1

Сабийхэр хъумэным и

1927 гъэм къалъхуащ Социалист Лэжьыгъэм и Ліыхъужь Янокъуэ Ис-

Мэкъуауэгъуэм и 2 **1937** гъэм къалъхуащ адыгей сурэтыщі Лъапціэрыщэ

Нурбий. Мэкъуауэгъуэм и 3 1962 гъэм къалъхуащ Кубаным и къэрал, политикэ лэжьакІуэ, Армавир къалэм и Іэтащхьэу, Краснодар крайм и губернаторым и къуэдзэу, УФ-м мэкъумэш хозяйствэмкІэ и министрым

и къуэдзэу лэжьа Хьэту Жамболэт. <u>Мэкъуауэгъуэм и 5</u> Дыкъэзыухъуреихь дунейр хъумэным и дунейпсо

махуэщ Экологым и махуэщ Мелиораторым и ма-

1967 гъэм къалъхуащ экономикэ щІэныгъэхэм я доктор, КъБКъМУ-м и профессор Фијэпщэ Влади-

Мэкъуауэгъуэм и 6 1942 гъэм къалъхуащ физико-математикэ щІэныгъэхэм я доктор, профессор, ЩІДАА-м и академик, ГъуазджэхэмкІэ Петровскэ академием и академик, УФ-м метеорологиемкІэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ Къа-

лэ Хьэжбарэ. <u>Мэкъуауэгъуэм и 7</u> 1952 гъэм къалъхуащ адыгэ лъэпкъым къыхэкla тырку тахкІуэ, Нобель и саугъэтыр литературэмкІэ зыхуагъэфэща (2006) Памук

1952 гъэм къалъхуащ КъБР-м щІыхь зиІэ и артист Тэтэр Анатолэ. Мэкъуауэгъуэм и 8

махуэщ 1982 гъэм къалъхуащ Эверест и щыгум дэкІа, КъБР-м физкультурэмрэ спортымкІэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ Мэз

Социальнэ лэжьакІуэм и

<u>Мэкъуауэгъуэм и 12</u> Урысейм и махуэщ Промышленность псынщіэм и лэжьакіуэхэм я ма-

Мэкъуауэгъуэм и 14 Іэпхъуэшапхъуэ къулыкъум и лэжьакІуэхэм я махуэщ Мэкъуауэгъуэм и 19

Медицинэм и лэжьакіуэхэм я махуэщ Мэкъуауэгъуэм и 22 Щыгъуэмрэ лъымрэ я махуэщ

1941 гъэм Хэку зауэшхуэр къэхъеящ. Мэкъуауэгъуэм и 23 **1952 гъэм** къалъхуащ КъБР-м щІыхь зиІэ и артист, КъБР-м и Къэрал саугъэтым и лауреат КІэмыргуей Ва-

Мэкъуауэгъуэм и 25 Славянхэм я зэкъуэтыныгъэмрэ зэныбжьэгъугъэмрэ я махуэщ Статистикэм и лэжьакІуэм и махуэщ

лентин.

нализаторымрэ я ма-Мэкъуауэгъуэм и 27

Къэхутак Гуэмрэ рацио-

Урысейм и щІалэгъуалэм и махуэщ Мэкъуауэгъуэм и 29 Партизанхэмрэ подполь**щикхэмрэ я махуэщ 1947 гъэм** къалъхуащ

КъБР-м щІыхь зиІэ и артист Балъкъэр Юрэ. БАДЗЭУЭГЪУЭ (ИЮЛЬ)

<u>Бадзэуэгъуэм и 1</u> Зэхэуэхэм хэта ветераным и махуэщ Бадзэуэгъуэм и 3

УФ-м и МВД-м и ГИБДД-м и махуэщ Бадзэуэгъуэм и 6 1957 гъэм къалъхуащ экономикэ щІэныгъэхэм я

доктор, КъБКъМУ-м и

профессор Мысачэ Ва-

2022 гъэм и Адыгэ махуэгъэпс-щіэнгъуазэ

<u>Бадзэуэгъуэм и 8</u> Унагъуэм, лъагъуныгъэм, пэжыгъэм и махуэщ Бадзэуэгъуэм и 9 1932 гъэм къалъхуащ су-

1942 гъэм къалъхуащ КъБР-м мэкъумэш хозяйствэмкіэ щіыхь зиіэ и лэ-

жьакіуэ **Беслъэней Чэмал**. Бадзэуэгъуэм и 10 Бдзэжьеящэм и махуэщ Урысей пощтым и ма-

1922 гъэм къалъхуащ КъШР-м и цІыхубэ усакіуэ, Абхъазым щэнхабзэмкІэ

щІыхь зиІэ и лэжьакІуэ **Хьэн**фэн Алим. 1932 гъэм къалъхуащ КъБР-м щІыхь зиІэ и артисткэ Срыкъуэ ХьэмщІасэ.

1942 гъэм къалъхуащ тех-ЩІДАА-м и академик Сэ-

баншы Хъусен. Бадзэуэгъуэм и 11 1932 гъэм къалъхуащ биологие щІэныгъэхэм я доктор, профессор, КъБР-м щіэныгъэхэмкіэ щіыхь зи-

Іэ и лэжьакіуэ Кіэрэф Майе. <u>Бадзэуэгъуэм и 12</u> **1927 гъэм** къалъхуащ

КъБР-м щІыхь зиІэ и сурэтыші Тхьэкіумашэ Михаил. 1947 гъэм къалъхуащ социологие щІэныгъэхэм я доктор, АКъУ-м и профессор, Адыгэ Республикэм и Президенту щыта (2007 -2017) ТхьэкІушынэ Аслъэн-

Бадзэуэгъуэм и 13 1937 гъэм къалъхуащ уса-

кІуэ Брай Адэлбий. **1972 гъэм** къалъхуащ сурэтыщІ-график Пащт-Хъан

<u>Бадзэуэгъуэм и 14</u> адыгэ тележурналисткэ **Жэ**-

ман Мадинэ. Бадзэуэгъуэм и 16 **1922 гъэм** къалъхуащ тхакіуэ Кіэрэф Мухьэмэд. Бадзэуэгъуэм и 17

Металлургым и махуэщ **1942 гъэм** къалъхуащ КъШР-м и Правительствэм и Унафэш (1995-1999), политик **Уэзы Анатолэ**.

<u>Бадзэуэгъуэм и 18</u> 1932 гъэм къалъхуащ тхакІуэ, литературэдж, искусствовед Кіурашын Бетіал.

<u>Бадзэуэгъуэм и 20</u> **927 гъэм** къалъхуащ къэрал, парт лэжьакіуэ, политик Къущхьэ Гъумар.

Бадзэуэгъуэм и 23 Сатуущ Іэхэм я махуэщ **Бадзэуэгъуэм и 25 1917 гъэм** къалъхуащ

КъШР-м и ціыхубэ тхакіуэ Ахъмэт Мухьэдин. **1972 гъэм** къалъхуащ АР-м

щіыхь зиіэ и журналист, «Шапсугия» газетым и редактор нэхъышхьэ Ныбэ Анзор.

Бадзэуэгъуэм и 27 **1952 гъэм** къалъхуащ тхакіуэ, публицист, щіэныгъэлі, Адыгэ Республикэм щІыхь зиІэ и журналист Къуиикъуэ Асфар.

<u>Бадзэуэгъуэм и 31</u> Дзэ-тенджыз флотым и махуэщ

ШЫЩХЬЭУІУ (АВГУСТ)

<u>ШыщхьэуІум и 1</u> Япэ дунейпсо зауэм хэкІуэда урысей зауэліхэм я фэеплъ махуэщ Инкасссаторым и махуэщ

Хэкум къэзыгъэзэжахэм я махуэщ 1892 гъэм къалъхуащ Со-

циалист Лэжьыгъэм и ЛІыхъужь Бырс Анзор.

ШыщхьэуІум и 2 Хьэуа-десантыдзэхэм махуэщ

<u>ШыщхьэуІум и 3</u> **1942 гъэм** къалъхуащ публицист, тхыдэ щІэныгъэхэм я кандидат, УФ-м щэнхабзэмкІэ щІыхь зиІэ и лэжьакіуэ **Мэшыкъуэ Тэзал**.

1957 гъэм къалъхуащ медицинэ щІэныгъэхэм я доктор, КъБКъУ-м и профессор Джаурджий Оксанэ.

<u>ШыщхьэуІум и 6</u> ГъущІгъуэгудзэхэм я ма-

1927 гъэм къалъхуащ КъБАССР-м и Министрхэм я

Журт Биберд.

тхыдэ шІэныгъэхэм я док- советым и УнафэшІ (1983тор, КъБКъУ-м и профессор Къасым Алий.

<u>ШыщхьэуІум и 7</u> ГъущІ гъуэгум и лэжьарэтыщІ-живописец Хьэжу кІуэм и махуэщ

<u>ШыщхьэуІум и 8</u> 1947 гъэм къалъхуащ экономикэ щІэныгъэхэм я доктор, КъБКъУ-м и профессор

Гъукіэжь Людмилэ. ШыщхьэуІум и 12 Дзэ-хьэуа къарухэм я ма-

ШыщхьэІум и 13 Физкультурникым и ма-

1947 гъэм къалъхуащ химие щІэныгъэхэм я доктор, ШІДАА-м и академик Мэшыкъуэ Нуралий.

1952 гъэм къалъхуащ КъБР-м физическэ щэнхабзэмрэ спортымкІэ щІыхь никэ щіэныгъэхэм я доктор, зиіэ и лэжьакіуэ, боксымкіэ КъБКъУ-м и профессор, дунейпсо категорие зи з судья, «УФ-м и къуажэхэм я Іэтащхьэ нэхъыфІ» (Щхьэлыкъуэ) **Къуныжь Хьэчим**.

<u>ШыщхьэуІум и 14</u> УхуакІуэм и махуэщ Абхъазыр зыхъумахэм я

фэеплъ махуэщ <u>ШыщхьэуІум и 15</u> 1907 гъэм къалъхуащ тхакІуэ, полковник **КІыщо**-

къуэ Рашид. ШыщхьэуІум и 16 1902 гъэм къалъхуащ адыгей тхакІуэ, СССР-м и Къэрал саугъэтым и лауреат

КІэрашэ Тембот. ШыщхьэуІум и 17 **1922 гъэм** къалъхуащ къэрал, жылагъуэ лэжьакІуэшхуэ, Мысырым щыпсэу адыгэлІ, мамырыгъэр хъумэнымкІэ Дунейпсо Ленин саугъэтым и лауреат Хъа-

лид (Жэмбей) Мухьэдин. **1942 гъэм** къалъхуащ СССР-м и цІыхубэ артист, уэрэджы ак Іуэ ц Іэры Іуэ Ма-**1967 гъэм** къалъхуащ **гомаев Муслим** (и анэр адыгэщ).

> 1952 гъэм къалъхуащ тхыдэ щІэныгъэхэм я доктор, КъБКъУ-м и профессор Куэшэ Мырзэбэч.

<u>ШыщхьэуІум и 18</u> 1957 гъэм къалъхуащ мэкъумэш щІэныгъэхэм я доктор Хъурмэ Хьэзрэт.

ШышхьэуІум и 20 **1972 гъэм** къалъхуащ филологие щіэныгъэхэм я доктор **Чурей Дыжьын**.

<u>ШыщхьэуІум и 21</u> Урысейм и Хьэуа флотым и махуэщ

<u>ШыщхьэуІум и 22</u> Урысей Федерацэм и Къэрал ныпым и махуэщ

<u>ШыщхьэуІум и 24</u> 1927 гъэм къалъхуащ экономикэ щІэныгъэхэм я доктор, КъБКъУ-м и профессор Къущхьэ Іэбу.

<u>ШыщхьэуІум и 26</u> **1947 гъэм** къалъхуащ педагогикэ щ Іэныгъэхэм я доктор, МАНПО-м и член-корреспондент Зэгъэщтокъуэ

Айсэ. **1952 гъэм** къалъхуащ жылагъуэ лэжьакІуэ, «Тетраграф» ООО-м и унафэщІ, ДАХ-м и саугъэтым и лау-

реат Шакъ Елбэрд. <u>ШыщхьэуІум и 27</u> Урысей кином и махуэщ ШыщхьэуІум и 28

Шахтёрым и махуэщ <u>ШыщхьэуІум и 31</u> Ветеринарым и махуэщ 1902 гъэм къалъхуащ ады гэбзэм елэжьа, филологие

фессор Турчанинов Георгий. ФОКІАДЭ (СЕНТЯБРЬ)

щІэныгъэхэм я доктор, про-

<u>ФокІадэм и 1</u> Республикэм и Къэралы-

гъуэм и махуэщ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Конституцэм и махуэщ

Налшык къалэ и махуэщ ЩІэныгъэм и махуэщ **1947 гъэм** къалъхуащ УФ-ми, Кубанми, КъБР-ми щіыхь зиіэ я артист Зыхьэ

Заурбий. Фокlадэм и 3 Терроризмэм ебэнынхэм я зэкъуэтыныгъэм и ма-

1932 гъэм къалъхуащ парт, къэрал лэжьакіуэ,

рыджэ Арсен.

1988) Дохъушокъуэ Муса. Фок**І**адэм и 4 ЩІыдагъэ, газ промыш-

я махуэщ 1917 гъэм къалъхуащ Совет Союзым и ЛІыхъужь Не- Мадинэ.

хай Даут. 1927 гъэм къалъхуащ шэрджэс щІэныгъэлІ, тхыдэ щІэныгъэхэм я доктор, про-

фессор Нэпсо Довлэт. 1967 гъэм къалъхуащ жур-

Марианнэ. Фокlадэм и <u>5</u> 1887 гъэм къалъхуащ урыс тхакіуэ Толстой Алексей. Фокlадэм и 6 1922 гъэм къалъхуащ Со-

вет Союзым и Ліыхъужь Куэшэ Алий. Фокіадэм и 8 Финансистым и махуэщ <u>Фокlадэм и 9</u>

гъэм къалъхуащ шапсыгъ усакіуэ, джэгуакІуэ **Щхьэлахъуэ Алий**. **1942 гъэм** къалъхуащ шапсыгъ сурэтыщІ, АР-мрэ

Кубанымрэ щІыхь зиІэ и сурэтыщі Хьэпышт Айсэ. Фокіадэм и 10 1937 гъэм къалъхуащ ме- дунейпсо махуэщ дицинэ щІэныгъэхэм я док-

тор, КъБКъУ-м и профессор хуэщ КІэнцІэлий Лиуан. Фокладэм и 11

Танкистым и махуэш Фокіадэм и 13 **гъэм** къалъхуащ **Хъуэт Владимир**. КъБР-м щІыхь зиІэ и егъэджакіуэ Бицу Георгий.

<u>Фокlадэм и 14</u> 1947 гъэм къалъхуащ хьэрычэтыщІэ, политикэ, жыла- кэ Къэзан Сэтэней. гъуэ лэжьакіуэ Дер Станислав.

1952 гъэм къалъхуащ педагогикэ щІэныгъэхэм я кандидат, егъэджакІуэ, жыла-Эльмирэ.

<u>Фокlадэм и 15</u> 1952 гъэм къалъхуащ КъШР-м щыщ, политикэ, жылагъуэ лэжьакіуэ Дохъушокъуэ Зураб.

Фокіадэм и 17 1877 гъэм къалъхуащ уса-КІыщокъуэхэ

Пщымахуэ. Фокlадэм и 18 Мэзым и лэжьакіуэхэм я псо махуэщ

махуэщ Мэшыкъуэ Феня. Фокіадэм и 19

1937 гъэм къалъхуащ Къасболэт. КъШР-м и цІыхубэ тхакІуэ, КъБР-м щІыхь зиІэ и журналист АбытІэ Владимир.

Фокладэм и 20 Адыгэхэм (шэрджэсхэм) я дунейпсо махуэщ Адыгэшым и махуэщ

1922 гъэм къалъхуащ Социалист Лэжьыгъэм и ЛІыхъужь, къэрал лэжьакіуэ, политик **Ахъмэт Мусэбий**.

1922 гъэм къалъхуащ АР-м и цІыхубэ тхакІуэ, АР-м и Къэрал саугъэтым и лауреат, УФ-м щэнхабээмкіэ тхакіуэ, КъШР-м щіыхь зиіэ щІыхь зиіэ и лэжьакіуэ **Хьэ**дэгъэлІ Аскэр.

1937 гъэм къалъхуащ химие щІэныгъэхэм я доктор, КъБКъУ-м и профессор, жылагъуэ лэжьакіуэ Шурдым Барэсбий.

1987 гъэм къалъхуаш Іэпщэрыбанэ хуитымкІэ щэнеймедаль къыщызыхьа (Лондон, 2012) **Махуэ Билал**.

Фокладэм и 22 Махуэмрэ жэщымрэ зэ-Къэбэрдей-Балъкъэр хуэдэ шыхъу бжьыхьэ ма- жьак уэм и махуэш

> 1932 гъэм къалъхуащ педагогикэ щІэныгъэхэм я доктор Мамхэгъ Раисэ.

> <u>Фокlадэм и 25</u> Машинэухуэм и махуэщ Адыгэ фащэм и махуэщ 1932 гъэм къалъхуащ пшынауэ Іэзэ, КъБАССР-м. РСФСР-м щІыхь зиІэ я артист **ПщыхьэщІэ Мухьэ**-

Фокіадэм и 26 1947 гъэм къалъхуащ усащіыхь зиіэ лэжьакіуэ Джэ-Фокјадэм и 27

Туризмэм и махуэщ Сабий гъэсапІэм и лэжьакІуэм и махуэщ

1967 гъэм къалъхуащ ленностым и лэжьакіуэхэм адыгэ лъэпкъ фащэхэм я модельер, химие щІэныгъэхэм я кандидат Хьэціыкіу

> Фокlадэм и 28 Адыгэ фащэм и махуэщ Атом промышленностым и лэжьакіуэм и махуэщ Фокlадэм и 29

1932 гъэм къалъхуащ налист, публицист Чэрим кхъухьлъатэзехуэ, генераллейтенант, Сирием и лІыхъужь Абазэ Мэмдухь. Фокlадэм и 30

Абхъаз лъэпкъым и те-

кІуэныгъэм и махуэщ Интернетым и махуэщ 1947 гъэм къалъхуащ Сии къарум и генерал-полковник, политикэ, жылагъуэ лэжьакіуэ Абазэ Уэлид.

1952 гъэм къалъхуащ КъБР-м щІыхь зиІэ и журналист, публицист Мэз Иринэ.

ЖЭПУЭГЪУЭ (ОКТЯБРЬ)

Жэпуэгъуэм и 1 Зи ныбжь хэкІуэтахэм я УФ-м и лъэсыдзэм и ма-

махуэщ лэжьакіуэ, генерал-майор

Жэпуэгъуэм и 2 1982 гъэм къалъхуащ уэрэджыІакІуэ цІэрыІуэ, КъБР-м щІыхь зиІэ и артист-

Жэпуэгъуэм и 3 Дохутырым и дунейпсо махуэщ

1927 гъэм къалъхуащ техникэ щІэныгъэхэм я доктор, гъуэ лэжьакіуэ Хьэфіыціэ профессор. ШІДАА-м и академик, генерал-майор Къэтхъэн Мухьэмэд.

<u>Жэпуэгъуэм и 4</u> Хьэршыдзэм и махуэщ Урысейм и МЧС-м Граждан зыхъумэжыныгъэмкІэ и махуэщ

1957 гъэм къалъхуащ кlуэ, жылагъуэ лэжьакlуэ, КъБР-м и радиом, «Адыгэ Рашидрэ псалъэ» газетым я коррес-Алимрэ я адэ КІыщокъуэ пондент Къумахуэ Аслъэн.

<u>Жэпуэгъуэм и 5</u> ЕгъэджакІуэм и дуней-

1957 гъэм къалъхуащ тхы-1947 гъэм къалъхуащ дэ щіэныгъэхэм я доктор, КъБР-м и ціыхубэ артисткэ КъБКъУ-м и профессор, КъБР-м и Къэрал Саугъэтым и лауреат Дзэмыхь

<u>Жэпуэгъуэм и 7</u> **1917 гъэм** къалъхуащ УФ-м

Жэпуэгъуэм и 9 Мэкъумэш хозяйствэмрэ промышленностымрэ лэжьак Іуэхэм я махуэщ

Жэпуэгъуэм и 10 1942 гъэм къалъхуащ композитор, КъБР-м щэнхабзэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ **Щомахуэ Хьэсэнбий**. 1942 гъэм къалъхуащ сель.

и журналист Шорэ Ахьмэд. <u>Жэпуэгъуэм и 12</u> 1937 гъэм къалъхуащ тхыдэ щІэныгъэхэм я доктор, КъБКъУ-м и профессор,

ЩІДАА-м и академик Быж <u>Жэпуэгъуэм и 16</u> 1917 гъэм къалъхуащ тхарэ дуней псом и чемпион кіуэ, зэдзэкіакіуэ, филолохъуа, Олимп джэгухэм жэз гие щІэныгъэхэм я доктор,

профессор Къардэн Бубэ. <u>Жэпуэгъуэм и 16</u> Адэм и махуэщ Гъуэгу хозяйствэм и лэ-

<u>Жэпуэгъуэм и 17</u> **1952 гъэм** къалъхуащ публицист, издатхакІуэ, тель, ЩІДАА-м и академик, КъБР-м щІыхь зиІэ журналист Котляров Виктор.

Жэпуэгъуэм и 18 **1942 гъэм** къалъхуащ медицинэ щІэныгъэхэм я доктор, профессор, РАЕН-м и академик, КъБР-м и цІыхубэ дохутыр Хьэціыкіу Борис.

Жэпуэгъуэм и 21 1937 гъэм къалъхуащ экокіуэ, КъБР-м щэнхабзэмкіэ номикэ щіэныгъэхэм я доктор, профессор ЛъэнкіэпіащІэ Мусса. Жэпуэгъуэм и 23

Рекламэм и лэжьак Іуэм и дент Жаным Руслан.

Жэпуэгъуэм и 25 Урысей Федерацэм и таможенникым и махуэщ 1917 гъэм къалъхуащ шаптхыдэдж, СССР-м цІыхубэ егъэджэныгъэм и

отличник Нэпсо Фазиль. Жэпуэгъуэм и 26 1937 гъэм къалъхуащ филологие щІэныгъэхэм я доктор, профессор, МАИ-м и академик Емуз Анатолэ.

Жэпуэгъуэм и 27 1942 гъэм къалъхуащ адыгэ тхакіуэ, журналист Къамбий Джэфар.

Жэпуэгъуэм и 28

1952 гъэм къалъхуащ юридическэ щІэныгъэхэм я доктор, ЩІДАА-м и член-коррием шынагъуэншагъэмкІэ респондент Мысрокъуэ За-Жэпуэгъуэм и 30

Политикэ залымыгъэм ихьахэм я фэеплъ махуэщ Инженер механикым и махуэш

Автомобилистым и ма-1957 гъэм къалъхуащ сурэтыщІ-живописец, КъБР-м и Къэрал саугъэтым и лау-

реат Акъсырэ Михаил <u>Жэпуэгъуэм и 31</u> 1952 гъэм къалъхуащ Макъамэм и дунейпсо УФ-м и къэрал лэжьакіуэ, етIvaнэ рангым и къэрал 1937 гъэм къалъхуащ дзэ чэнджэщэгъу Хъупсыро-

къуэ Назир. ЩЭКІУЭГЪУЭ (НОЯБРЬ)

<u>Щэкіуэгъуэм и 1</u> 1947 гъэм къалъхуащ медицинэ щІэныгъэхэм я доктор, КъБКъУ-м и профессор Шыгъушэ Хьэсэн.

Щэкіуэгъуэм и 2 1947 гъэм къалъхуащ тхыдэ щІэныгъэхэм я доктор, КъБКъУ-м и профессор Бгъэжьнокъуэ Барэсбий. 1957 гъэм къалъхуащ

адыгэ усакіуэ, журналисткэ Лъостэн Музэ. <u>ЩэкІуэгъуэм и 4</u> Шыхубэ зэкъуэтыныгъэм и махуэщ

1942 гъэм къалъхуащ тхыдэ щІэныгъэхэм я доктор, КъБКъУ-м и профессор, Къ-БР-м щІэныгъэхэмкІэ щІыхь зиІэ и лэжьакІуэ, КъБР-м и Къэрал саугъэтым и лауреат, къэрал, жылагъуэ лэжьакіуэ,

политик Думэн Хьэсэн. Щэкіуэгъуэм и 5 Дзэ тасхъэщ эхым и ма-

1867 гъэм къалъхуащ дзэ, къэрал лэжьакІуэ, полковник Къылышбий Сулът Іан**бэч**. 1910-1917 гъэхэм Нали ціыхубэ артист **Тіыхъужь** шык округым и унафэщіу

щытащ. **1942 гъэм** къалъхуащ сурэтыщI-график **Къып Му-**

хьэмэд. 1947 гъэм къалъхуащ медицинэ щІэныгъэхэм я профессор, жылагъуэ лэжьакІуэ, Тырку Республикэм шыІэ Адыгэ бзылъхугъэ хасэм и гуащэ Шурдым Гюн-

гъэм къалъхуащ Олимп Джэгухэм жэз медаль къыщызыхьа (2004) Тау Хьэсэнбий.

<u>Щэкіуэгъуэм и 6</u> Суд приставым и махуэщ **1857 гъэм** къалъхуащ Уэсмэн пащтыхьыгъуэм и къэрал, дзэ къулыкъум и лэжьакІуэ, маршал, зыхъумэжыныгъэмкіэ, къэрал щіыб ІуэхухэмкІэ министр Абыкъуэ Ахьмэд-пэщэ.

<u>Щэкіуэгъуэм и 7</u> Октябрь революцэм и махуэщ (1917) 1942 гъэм къалъхуащ адыгэ тхакlуэ, тхыдэдж **Бей**тыгъуэн Сэфарбий.

Щэкіуэгъуэм и 8 1882 гъэм къалъхуащ мик Темыр Умар. усакІуэ, Ленин орден зрата Хьэхъупащ Іэ Амырхъан. 1917 гъэм къалъхуащ тхыдэ щІэныгъэхэм я доктор, профессор, ЩІДАА-м и ака-

1932 гъэм къалъхуащ Социалист Лэжьыгъэм и ЛІыхъужь Щауэ Іэхьед. **1947 гъэм** къалъхуащ КъБР-м и политикэ, къэрал, жылагъуэ лэжьакіуэ,

МАТР-м и академик, МА-

ИПТ-м и член-корреспон-

демик **Аулъэ Малыч**.

Щэкіуэгъуэм и 10 МВД-м и лэжьакіуэм и

махуэщ 1947 гъэм къалъхуаш техникэ шІэныгъэхэм я доктор, КъБКъУ-м и профессор, президент. УФ-м щІэныгъэхэмкІэ щІыхь зиІэ и лэжьакІуэ Къарэмырзэ Барэсбий.

<u>Щэкіуэгъуэм и 11</u> Экономистым и махуэщ 1917 гъэм къалъхуащ Совет Союзым и ЛІыхъужь, генерал-майор **Къардэн Къу**батий.

1937 гъэм къалъхуащ экономикэ щІэныгъэхэм я доктор, КъБКъМА-м и профессор Жанджэрий Юрэ. Щэкіуэгъуэм и 13 1947 гъэм къалъхуащ

адыгэм къыхэкІа тырку актрисэ Шорэ Тюркан. Щэкіуэгъуэм и 14 1947 гъэм къалъхуащ физико-математикэ щІэныгъэхэм я доктор, КъБКъУ-м и профессор Къэрмокъуэ

Ахьмэд. <u>ЩэкІуэгъуэм и 15</u> 1937 гъэм къалъхуащ техникэ щІэныгъэхэм я доктор, КъБКъМА-м и профессор. ШІДАА-м и член-корреспондент, КъБР-м мэкъумэш хозяйствэмкІэ щІыхь зиІэ и

лэжьакіуэ Хьэшыр Юрэ. 1957 гъэм къалъхуащ КъБР-м щІыхь зиІэ и журналист, публицист, «Адыгэ псалъэ» газетым и редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ Ширдий Маринэ.

<u>ЩэкІуэгъуэм и 16</u> 1957 гъэм къалъхуащ КъБР-м щІыхь зиІэ и артист, уэрэджыlакlуэ Батыр Мухьэдин. <u>Щэкіуэгъуэм и 18</u>

1917 гъэм къалъхуащ парт, къэрал, политикэ лэжьакІуэ, КъБАССР-м и унафэщІу щыта (1956-1985) **Мэлба**хъуэ Тимборэ. **1937 гъэм** къалъхуащ жур-

налист, тхакІуэ, АР-м щэнха-

бзэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьакІуэ Багъ Нурбий. <u>Щэкіуэгъуэм и 19</u> Ракетэдзэмрэ артиллериемрэ я махуэщ Щэкіуэгъуэм и 20

1942 гъэм къалъхуащ филологие щІэныгъэхэм я доктор, КъБКъУ-м и профессор, ЩІДАА-м и академик Габуние Зинаидэ. Щэкіуэгъуэм и 21

Бухгалтерым и махуэщ Щэкіуэгъуэм и 22 Психологым и махуэщ Щэкіуэгъуэм и 23 1947 гъэм къалъхуащ уса-

кіуэ, журналист Уэрэзей

Афлик. <u>ЩэкІуэгъуэм и 25</u> 1927 гъэм къалъхуащ литературэдж, критик, КъБР-м шэнхабзэмкІэ шІыхь зиІэ и лэжьакіуэ **Шэвлокъуэ Пётр**. <u>ЩэкІуэгъуэм и 26</u>

1952 гъэм къалъхуащ КъШР-м щІыхь зиІэ и сурэтыщ**і Хьэгъундокъуэ Мухьэ**мэд. 1962 гъэм къалъхуащ

лист Жыласэ Маритэ.

Щэкіуэгъуэм и 27 Анэм и махуэщ Тенджызым тетхэм я ма-**1957 гъэм** къалъхуащ жылагъуэ лэжьакіуэ, ЩоджэнцІыкІу Алий и цІэр зезыхьэ

Щоджэнціыкіу Леонид. Щэкіуэгъуэм и 30 **1932 гъэм** къалъхуащ КъШР-м и парт, къэрал, жылагъуэ лэжьакіуэ, къэрал чэнджэщэгъу, ЩІДАА-м, МАИ-м, МАДЕН-м я акаде-

псапащІэ фондым и унафэщІ

ДЫГЪЭГЪАЗЭ

(ДЕКАБРЬ) Дыгъэгъазэм и 3 Юристым и махуэщ Сэлэт мыцІыхум и махуэщ Ныкъуэдыкъуэхэм я ма-

хуэш <u>Дыгъэгъазэм и 4</u> **1907 гъэм** къалъхуащ КъБАССР-м щІыхь зиІэ артист **Ало ЛютІэ**. 1927 гъэм къалъхуащ ады-

гей усакіуэ, тхакіуэ, драма-Тхьэркъуахъуэ Ма-

Дыгъэгъазэм и 5 1927 гъэм къалъхуащ тхыдэ щІэныгъэхэм я доктор, КъБКъУ-м и профессор, ЩІДАА-м и академик, УФ-ми КъБР-ми щІэныгъэхэмкІэ щІыхь зиІэ я лэжьа-

Дыгъэгъазэм и 8 1962 гъэм къалъхуащ адыгей сурэтыщІ Еутых Іэсият. Дыгъэгъазэм и 9 Хэкум и лІыхъужьхэм я

кІуэ **Къумыкъу Тыгъуэн**.

1802 гъэм къалъхуащ Урысей армэм и генерал-майор, щихъ Георгий и жорым и кавалер Андзор Хьэту.

1962 гъэм къалъхуащ ме-

дицинэ щІэныгъэхэм я доктор, КъШКъУ-м и профессор Щохъужь Замир. Дыгъэгъазэм и 11 1922 гъэм къалъхуащ тхы-

дэ щІэныгъэхэм я доктор, КъБКъУ-м и профессор Щхьэгуэш Шотэ. **1967 гъэм** къалъхуащ

Егъэн (Багъэтыр) Мадинэ. Дыгъэгъазэм и 12 Урысей Федерацэм и Конституцэм и махуэщ **1952 гъэм** къалъхуащ КъБР-м егъэджэныгъэмкІэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ Шал

КъБР-м и цІыхубэ артисткэ

Любовь. Дыгъэгъазэм и 15 Зи къалэн зыгъэзащІэу хэкІуэда журналистхэм я фэеплъ махуэщ 1912 гъэм къалъхуащ ме-

дицинэ щІэныгъэхэм я доктор, профессор, КъБАССР-м щіэныгъэхэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ, РСФСР-м щіыхь зиіэ и дохутыр Балъкъэр Мухьэмэд.

1922 гъэм къалъхуащ КъБАССР-м къэрал лэжьакіуэ, публицист Джэгъэф Аслъэмырзэ. **1952 гъэм** къалъхуащ КъБР-м щІыхь зиІэ и журна-

лист Мыз Майе.

ракетэдзэм и махуэщ 1959 гъэм Стратегие мыхьэнэ зиІэ ракетэдзэхэр къызэрагъэпэщащ. Дыгъэгъазэм и 20

Дыгъэгъазэм и 17

Стратегие мыхьэнэ зиІэ

адыгэ тхакіуэ, журналист ХьэІупщы МуІэед. Дыгъэгъазэм и 21 УФ-м и налог къулыкъу-1932 гъэм къалъхуащ тхащіапіэм и лэжьакіуэм и макіуэ, щіэныгъэлі Елмэс ізул-

> Дыгъэгъазэм и 22 Энергетикым и махуэщ <u>Дыгъэгъазэм и 23</u> Урысейм и ВВС-м и авиацэ жыжьэм и махуэщ 1952 гъэм къалъхуащ Адыгэ Республикэм шІыхь

зиlэижурналист **Жьэкlэмы**къуэ Іэминат. Дыгъэгъазэм и 24 **1957 гъэм** къалъхуащ экономикэ шІэныгъэхэм я доктор **Къэзанш Хьэлимэт**.

Дыгъэгъазэм и 25

1937 гъэм къалъхуащ усакіуэ, тхакіуэ Кіэшт Мухьэз. <u>Дыгъэгъазэм и 26</u> 1912 гъэм къалъхуащ къэ-КъБР-м щІыхь зиІэ и журнарал, политикэ лэжьакіуэ, Адыгей облисполкомым и унафэщІ (1954-1969) На-

пщІэкъуий Сэхьид.

1937 гъэм къалъхуащ КъБР-м гъуазджэхэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ Мыз Борис. Дыгъэгъазэм и 27 Урысей Федерацэм и къегъэлакІуэм и махуэщ 1947 гъэм къалъхуащ

тист, къэбэрдей актёр Къэжэр Борис. Дыгъэгъазэм и 29 1962 гъэм къалъхуащ адыгэ тхакІуэ, жылагъуэ лэжьакіуэ Мэкъуауэ Амир.

Дыгъэгъазэм и 31

1917 гъэм къалъхуащ фи-

лологие щІэныгъэхэм я док-

тор, профессор, КъБАССРмрэ РСФСР-мрэ шІэныгъэхэмкіэ щіыхь зиіэ я лэжьакіуэ Балъкъэр Борис. 1967 гъэм къалъхуащ ортопед-травмотолог, медицинэ

шІэныгъэхэм я доктор, про-

фессор Къардэн Андрей.

Зыгъэхьэзырар НЭЩІЭПЫДЖЭ Замирэщ.

КъБР-м щыІэ МВД-м къет

ЛэжьакІуэшхуэт, щхьэгъусэ тыншт

Мы тхыгъэм еджэхэм хүэгүбжьаүэ, псалъэ жагъуэ жьыгъэм хүэхьэзыру щиемыкіу къысхуэзыщіыни къызжиіауэ. Дауи, сэри сыкъахэкІынкІи хъунщ. Ауэ, хэтт зи гъащІэр губгъуэм сыкъызыгурыІуэни щы- щызыхь ціыхухъур къэкіуэ-Іэнщ - цІыху псори зэхуэдэ- жа нэужь шхын пщтыр езкъым. Сэ илъэс 85-нэм гъэшхыну, зыхуей хуэзгъэситщи, адыгэ хабзэм хэз- зэну, гугъуехьыр дэзгъэпмыщіыкі щымыі эу къыс- сынщіэну. Сэри сылажьэ фіощі, къызгуроіуэ щхьэ- пэтми, унагъуэ къалэнхэмціыхухъухэми ціыхубзхэ- Лэжьапіэм къызэрикіыжу, ми я деж къызэрыщемыкіур. Ауэ, итіани, иджы- къабзэ щезгъэтіагъэу, шхын благъэ илъэс 90-р хуэд- хуабэкІэ сымыгъэшхауэ, зыгъэлъэпlа къудейуэ, си хуей хуэзмыгъэзауэ, нэ-щхьэгъусэфl Щомахуэ lэ- гъуэщl lyэху сщlэртэкъым. ниуар Хьэждал и къуэр зэуэээпсэу зэрытіэщіэкіар фіыуэ илъагъу «Адыгэ псаапхуэдизу гущІыхьэ сщы- лъэ» газетым еджэрт, сыт мыхъункіэри хэлът, нэ-гъуэщі мыхъуами тіэкіу хьэжами гъуэлъыжынутэзесхьэжыну, сыщхьэщы- къым абы хэмыплъауэ. Тетыжыну къысхуихуэжатэ- левизорым адыгэ макъамэ, уэрэд, хъыбар къыщиткІи,

ДЫЗЭРЫЗЭДЭПСЭУА Іурт, еплъырт абыхэм, фІэилъэс 65-м щІигъум сэ абы гъэщІэгъуэну. тыншыгъуэу дэслъэгъуар цІыхуфІагъыр, гъэр, хэлъа гуапагъэр псо- мыхъуми иІэт. Дызэрызэдэпсэуа зэманым къэхъуакъым къыс- техникэмрэ сытым дежи лэ- щыт щы!эу, щылажьэрт.

тепсэльыхьыну кlэ зытезгъэхьэлъэртэкъым. зезгъэтхьэщІу, Tlэĸly зэрызигъэпсэхужу,

И тракторыр тэмэму ла-Абы и жьэу фіэкіа хуэшэчынутэгумащІа- къым. Зы мащІэ нэхъ ныкъусаныгъэ ми ярикъурт. Игъэпэжу икІи гуэр иІэмэ, ар зэримыгъэкъагъэпэжу ныбжьэгъу куэд пэщыжауэ, увыІэнутэкъым. Тракторымрэ абы пыщІа

дапхуэдизу ешами щіэдэ-

И лэжьыгъэфіым къыпэкъыхуагъэфащэу

хьауи къэкІуэжырт.

кІуэу фІыщІэ тхылъхэр, саугъэтхэр, дамыгъэ лъапІэхэр 60-м щіигъукіэ и Іэнатіэр зэрихьащ, зыщигъэпсэхун хуей мазэхэри и нэхъыбэм къаІримыхыу. НыбжьэгъуфІ и куэдти, къыкІэлъыкІуэякІэлъыкІуэжу ирихьэкІащ.

фІыщІэрэ щытхъурэ къи-

Бынитху зэдэтпати, зы хъыджэбзыр пасэу тющюкІащ. И Іэр зытрилъхьаи, хуабжьу зыщІэкІияи зыри яхэтакъым ди щІэблэм. Дахэ защІэкІэ зыхуейр къагуяригъащІэрт. ригъајуэрт, Ауэ щыхъукІи, лэжьыгъэм Іэмал къритыртэкъым ябгъэдэсынуи, щилъагъу зэман мащІэм къриубыдэу, я жагъуэ зыкІи ищІыну хуейтэкъым

Унагъуэ, Іэщ, хадэ къалэнхэр си пщэ дэлъти, сабийхэр зыдэзгъэІэпыкъуурэ, ахэр згъэзащІэрт. ЛІым мэкъурэ Іусыпхъэрэ дыщигъащіэртэкъым. Пшыхьэшхьэ хъуарэ, лэжьакіуэ къикіыжу къыдыхьэжа иужькІэ, игу загъэртэкъыми, сыт хуэдизу фІыуэ хищІыкІырти, «сле- ешами, псори къызэпимыплъыхьауэ гъуэлъыжынутэкъым. Илъэгъуахэмкіэ арэзы зэрыхъуар гуапэ сщыхъурти, си гукъыдэжым зыкъиІэтырт. Сэри слъэкІ пэрыувэри, жьы хъууэ абы къэзгъанэртэкъым.

Мы зыри щІызгъужынут. рытащ, и бынхэр, «хъунщ Сымаджэ сыхъуу илъэс нытіысыж къуэкіэ піэхэнэу сыщыхэиджы» къыжраlэми, пэмы- лъам, къыстегузэвыхьу лъэщу. Куэдрэ екіуэкіащ къысщхьэщысащ, хъуэкІэ, шхынкІэ къызэгу-«Сэ гъуащ, сыкъызэфІэувэжыху

ЖысІэну сызыхуейр аращи, унагъуэм тіэщіэкіащ хабзэшхуэ зыхэлъа, къэзыухъуреихь псоми фІыуэ къалъагъуу щыта, пщІэшхуэ бэву зиlа ціыху щыпкъэ. Икіи ар и бынхэми, и благъэхэми, Езым и хьэсэр зэщТикъуэ- къыдэлажьэхэми, сэри ди жамэ, нэгъуэщІ колхозхэм, гум ихункъым. Тхьэм дунеягъэкІэ къимыгъэхъуа-

> ЩОМАХУЭ Татьянэ, Новэ-Хьэмидей къуажэ.

Урысей Федерацэм фут-болымкІэ и етІуанэ дивизионым и Япэ гупым щекіуэкі зэхьэзэхуэм и япэ Іыхьэр еянэ увыпіэм шыту къезыхьэліа «Спартак-Налшыкым» гъатхэ лъэхъэнэм щыІэну зэпеуэхэм хухэха зыгъэсэныгъэхэр ирегъэкіуэкі.

ЗЭХЬЭЗЭХУЭМ и бжьыхьэ лъэхъэнэр нэхъ пасэу зэрызэфІэкІам и фІыгъэкІэ ди футболистхэм тхьэмахуищкі э загъэпсэхуну Іэмал къахукъуэкІащ. А зэманыр яхурикъуащ нэгъэсауэ я къарур зэтрагъэувэжыну икІи я узыншагъэм кІэлъыплъыжыну.

Налшыкдэсхэм щІалэщІэ куэд яхэтщ зыгъэсэныгъэхэм щакІэлъыплъу, ягу ирихьмэ зэхьэзэхуэхэм джэгупІэ губгъуэм къыщрагъэхьэну. Дыгъэгъазэм и 12-м щадза тренировкэхэм командэм лэжьыгъэшхуэ щызэфІигъэкІащ иджы, илъэсыщІэр къызэрихьэрэ махуэм тІэу загъасэ.

«Спартак-Налшыкым» и гренер нэхъыщхьэ Биджиев Хьэсэнбий зэрыжиІэмкіэ. шіалэхэм гукъыдэжышхуэ яІэу зыгъэсэныгъэхэр ирагъэкІуэкІ.

«Спартак-Налшыкым» зыгъэсэныгъэхэр ирегъэкІуэкІ

Хъыбар хьамкіэ, лъэныкъуитіри зэ- берт. дэарэзыуэ командэм хэкІы- мы махуэхэм Осетие Ищжащ налшыкдэсхэм я ехъу- хъэрэ - Аланием и «АлалІэныгъэхэм хэльэхьэныгъэ ние»-м и гъусэу зыгъэсэны-

къызэрытІэры- лист Іэзэ Багъэтыр Аль-КъищынэмыщІауэ, мымащіэ хуэзыщіа футбо- гъэхэр ирегъэкіуэкі Чертко-

ев Дато. Адрей шІалэхэр «Спартак-Налшыкым» гъусэу зэхьэзэхуэм и гъатхэ лъэхъэнэм техьэну я му-

МЭЗКУУ Къанщобий

Япэ хэщіыныгъэхэр ягъуэт

Къэбэрдей-Балъкъэрым футболымкіз и гуп гъуэхэр абыхэ я текіуэнынэхъыщхьэм и щІымахуэ чемпионатым и епліанэ джэгугъуэр мы махуэхэм

таблицэм япэ, иужьрей деймрэ». ∨выпіэхэм къишынэмышіаvэ. адрейхэм зэхъуэкlыныгъэхэр игъуэтащ.

ЩІышылэм и 15-м Налшык дэт «ДыгъафІэ къалэм» и джэгупІэ губгъуэм щекіуэкіащ джэгугъуэм и топ нэхъыбэ дыдэ щыда-Абы гъэкІа зэіущіэр. щызэпэщІэтащ «Hap-

танымрэ» Налшык «Локомотив»-мрэ. Футболым кІэлъыплъахэм я нэгу щіэкіащ топ дагъэкіахэмкіэ гъунэж, иужьрей дакъикъэм нэс итхьэкъуауэ зэплъа зэlущіэ гуащіэр. Топ пліырыплікіэ зэхъуэжауэ, командэхэр зэбгъэдэкІыжаш икІи «Локомотив»-м и япэ очко мащІэр

абы къыщихьащ. Апхуэдэу, зэрытемыгъэрэ» «КъБКъУ»-мрэ я зэпэшІэтыныгъэр. Ауэ мыбыхэм я кІэух бжыгъэхэр япэрейяпэ очкохэр щафіэкіуэдащ шыкдэсхэр

«студентхэм» - япэ джэгугъэкІэ иухат.

чемпионаты-

ЩІымахуэ

зэхьэзэхуэм запчасть»-мрэ щызэІущІащ щыпашэхэм ящыщ «Ав- рэ» ЗЭХЬЭЗЭХУЭМ и турнир тозапчасть»-мрэ «Къэбэрзыіэшіэзымыгъэкіыну щіэкъу бахъсэндэсхэм Шэ- ри 1:2-щ. рэдж Ищхъэрэм и командэм 4:1-уэ ефіэкіри, япэ джэгугъуиплІыр текІуэныгъэкіэ кърахьэліа хъуащ. Зэхьэзэхүэр зэрышІидээрэ зэи къыхамыгъащІзу къекІуэкІ «Къэбэрдейм» япэ очкоищыр зэуэ фіэкіуэ-

> дащ. Старэ Шэрэдж и «Шэ-«Бабугент»рэджымрэ» мрэ я зэlущlэм бжыгъэр къыщызэІуамыхауэ, 0:0-у, иухащ.

Джэгугъуэм и етІуанэ махуэм зэхэта зэlущlэхэми зэхьэзэхуэм и турнир таблицэм зэхъуэкІыныгъэхэр халъхьащ. Апхуэдэу, пэщіэдзэ зэіущіищми текіуэныгъэ къыщызыхьауэ пакІуауэ иухащ «Ислъэмейм- шэхэм ящыщ «ХьэтІохъушыкъуейм» япэ хэшІыныгъэ иригъэгъуэтащ Налшык и «Спартак-Д»-м. Мы хэм нэхърэ хуэдиткіэ нэхъ зэіущіэм зэщхьэщыкіынымащіэт - 2:2. Мы зэіущіэм гъэ мащіэ иіэу 2:1-уэ налщытекlуащ.

Епліанэ джэгъуэм къызэрыщыхагъэщіам и зэранкіэ «ХьэтІохъущыкъуейр» очкоищкіэ къыкіэрыху хъуащ ми епліанэ джэгугъуэм япэ увыпіэм щыт «Авто-«Тэрчым-

> «Шэджэм-2»-мрэ «Шагъ-Тепщэныгъэр диймрэ» я зэпэщІэтыныгъэм кІэух бжыгъэ хуэхъуа-

Гъэ джэгугъуэр къызэрытехьэлъэнум шэч хэлъкъым Къэрэгъэш и «Иналым». Епліанэ джэгугъуэм ахэр къыкІэлъыкІуэу къыхигъэщІащ «Мурбек-ФШ Налшыкдэс-Напшык»-м.

хэм абыхэм я гъуэм да-

гъэк ащ жэуапыншэ топищ.

«Малка»-р 1:0-у хигъащІэри зэхьэзэхуэм и турнир таблицэм шыпашэхэм гъусэ захуищІащ «Тэрч»-м.

Къэбэрдей-Балъкъэрым футболымкІэ и гуп нэхъыщхьэм и щІымахуэ чемпионатым и епліанэ джэгугъуэм хиубыдэу екІуэкІа зэіушіэхэм мыпхуэдэ бжыгъэхэр къарикІуащ: *щІы-шылэм и 15-м:* «**Ислъэмей**» Ислъэмей) - «**КъБКъУ**» Нартан) - «**Локомотив**» Налшы́к) - **4:4**, «**Къэбэр**дей» (Шэрэдж Ищхъэрэ) -«Автозапчасть» (Бахъсэн) -«Шэрэдж» (Старэ Шэрэдж) - «Бабугент» (Бабугент) - 0:0; *щІышылэм и* 16-м: «Спартак-Д» (Нал-«ХьэтІохъущы**къуе́й**» (ХьэтІохъущыкъуей) - **2**:**1**, «**Шэджэм-2**» (Шэджэм Етіуанэ) - «**Шагъ- дий**» (Зеикъуэ) - **1:2**, «**Мур**бек-ФШ» (Налшык) -«Инал» (Къэрэгъэш) - **3**:**0**, «Малка» (Малкэ) - «**Тэрч**» (Тэрч) - 0:1.

Етхуанэ зэlущіэнущ: *щіышылэм* и 22-м: «Автозапчасть» -«Шэрэдж», «ХьэтІохъvщыкъуей» - «Шэджэм-2», «Тэрч» - «Нартан»; щ/ышылэм и 23-м: «Бабугент» -«Малка», «Шагъдий» -«Къэбэрдей», «Локо-мотив» - «Ислъэмей», «КъБКъУ» - «Мурбек-

ЖЫЛАСЭ Замир.

Къзбэрдей-Балъкъэрым футболымкІэ и гуп нэхъыщхьэм и щІымахуэ чемпионатым и турнир таблицэ Командэхэр Дж. Къ. 3. ФІ. T. 0 0 0 **15-3 7-2 6-4**6-7 5-3 11-7 7-5 3-4 4-5 2-1 11-10 4-5 10-10 6-12 12 9 9 1.«Автозапчасть» 332222221 2.«Тэрч» 0 3.«ХьэтІохъущыкъуей» «Къэбэрдей» 5.«КъБКъ̀У» 6.«Шэрэдж» 7.«Мурбек-ФШ Налшык» 0 0 0 3 2220 8. «Спартак-Д» 9.«Шагъдий» 10. «Бабугент» 2233 11.«Нартан» 12 «Испъэмей» 4 3 1 13.«Малка» 4 4 4 **4** 0 0 0 14. «Локомотив» 3-12 **3-13** 15.«Шэджэм-2» 3 **4** Ó 16 «Инал»

ЩауэцІыкІу Людмилэ и тхылъыщ1э

КъБР-м егъэджэныгъэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ, культурологие щіэныгъэхэм я кандидат, Кавказ Ищхъэрэм Гъуазджэхэмкіэ и институтым и кафедрэм и унафэщі, егъэджакіў Щаўэціыкіў Людмилэ иджыблагъэ Бекъул Іэниуар и тхылъ тедзапіэм къыщыдигъэкіащ Къэзанокъуэ Жэбагъы теухуа тхылъыщіэ: «XVIII ліэщіыгъуэм и узэщіакіуэ Къэзанокъуэ Жэбагъы и философиер адыгэ щэнгъасэм зэрыпыщіар».

СЫТ щізуэ пхужыізнур Жэбагъы теухуауэ? Тхылъ итхакъым, и жьэ къыжьэдэкіамрэ далъэгъуамрэ ціыхубэм яіурылъщ. Людмилэ зэрегупсысымкіэ, апхуэдэ бгъэдыхьэкіэм узэщіакіуэм и щіэиным и уасэр кІэрегъэху. Къэзанокъуэм и цІэр къыщитіуэкіэ, дэ нэхъыбэу дызытепсэлъыхьыр абы и гъащ о гъуэгурщ, ауэ щыхъук о «философие» фІэпщыну къэзылэжь Жэбагъы и гупсысэр куущ, лъэпкъым щызекІуэ щэнгъасэм лъабжьэ быдэ хуэхъуащ жыпІэми, ущымыуэну.

«Къэзанокъуэм и гъэсэныгъэ щІэиныр, абы гъащІэм къыпхиха и цІыхугъэмрэ лъэпкъ гупсысэкІэмээ япкъ иткІэ зэфІигъзува щэнгъасэр зэрызэхэтыр зыгурыдгъэјуэну и ужь дыщихьэм, - щетх Людмилэ тхылъым и пэублэм, - дэ тегъэщапіэ тщІащ Жэбагъы теухуауэ традза хъыбарыжь 99-мрэ абы и жыlэгъуэ шэрыуэ 200-м нэблагъэмрэ. КъинэмышІауэ, дэ къэдгъэщхьэпащ Гуманитар къэхутэныгъэхэмкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр институтым и архивымрэ Къэрал архив нэхъыщхьэмрэ я гъэтІылъыгъэхэр, узэщІакІуэм епха гукъэкІыжхэр».

Людмилэ и Іэщіагъэкіэ щэнхабзэмкіэ щІэныгъэрылажьэщ. Аращ абы и къалэмыр зытригъапсэ псори цІыху зэхэтыкІэм щІытрилъагъукІыр. Мы тхылъми бзылъхугъэ набдзэгубдзаплъэм тхылъеджэм и гулъытэр зэрихьэхүр узэщактуэм теухуауэ ямыщіэ зэрыжиіэмкіэкъым, атіэ абы нэгъуэщІынэкІэ узэрыригъэплъымкІэщ.

Дыкъевгъаджэт, псалъэм папщіэ, «Насып» зи псалъащхьэ Іыхьэм. Абы Людмилэ Жэбагъы и еплъыкІэр щыпэщІегъэувэ дуней псом ижь-ижьыж лъандэрэ къыщрахьэліа щіэныгъэм. Ціыхур ягъэсэныр къалэн зыщызыщІыжу щыта Паскаль Блез, Фейербах Людвиг, Сенекэ, Эпикур, Толстой Лев сымэ я деж нэс мэІэбэ Щаўэціыкіури, дэтхэнэ зыми насыпыр къызэрыгурыІуэр ди пащхьэ кърелъхьэ. ЦІыхур насыпыфІэну зэрыхуейм шэч хэлъкъым икІи аращ абы ищІэ псори зыхуэунэтІар,

Л.Х.ШАУЦУКОВА

гъэтынут. ФІыуэ кІэлъыплъу

зэрызэрихьэм къыхэкІыу, и

зэгъэпэшыжынымрэ дагъэ-

гъэсынымрэ текІуэдэн хуей-

уэ къалъытэм щыщ къыди-

гъахуэрт. А псоми апхуэдизу

сарь», «инженер» жыхуаІэ-

Іэниуар зэрыцІыкІурэ нэ-

кууи напізуи иіар техникэрт.

Сабий дыдэу Іуэху щІэным

фІэкІа хуэмыхьыжыху пэ-

трактор макъ зэхихым куэб-

зыщызгъэпсэхур, си псэр

щытыншыр фіыуэ слъагъу

тырщ» жиІэрт. Илъэс 20-м

щІигъукІэ нартыхугъэкІ гу-

пым и унафэщІу лэжьати,

уеблэмэ, республикэм и ад-

рей районхэм ягъакІуэрти,

мазэкіэ, нэхъыбэкіэ къы-

гъави мэкъумыли

сыщыпэры-

екіуэкіащ.

еплъэкІыу.

хэми хуейтэкъым.

узэрылэжьар,

жэмкІэ

лэжьыгъэм

кърахьэлІэу

ФИЛОСОФИЯ МОРАЛИ **АДЫГСКОГО МЫСЛИТЕЛЯ XVIII ВЕКА** ЖАБАГИ КАЗАНОКО в контексте этнических ценностей

Нальчик 2021

жеІэ щІэныгъэрылажьэм, - я мурадыр шхэным, зыхуэпэным, я цІэр фІыкІэ жрагъэІэным епхауэ щытми.

Псоми ебгъэзэгъын гупсысэ насыпым теухуауэ къэбгъуэтынуи гугъущ. Ауэ къызэщі эўбыдауэ пхужы і энур зыш: ціыхухэр ІэпкълъэпкъкІэ зыхащІэр яфІэфІу, я гъащіэр ефіакіуэ зэпыту, къащыщіымкіэ арэзыуэ псэуну хуейщ. Аращ насыпым хущІэкъу псори зыщІэхъуэпсыр.

И гупсысэм зригъэужьурэ, ЩауэцІыкІур бгъэдохьэ Жэбагъы насыпым щІилъхьэ мыхьэнэми. Узэщ ак үэм къызэрилъытэмкіэ, мылъкуми, пщіэми, узыншагъэми, уехъуліауэ укъалъытэнми уищіыркъым насыпыфіэ. Ауэ щыхъукіэ, насыпыншэ узыщіыр гурыіуэгъуэщ: акъылыншагъэ, гужьгъэжь, хьэл мыгъуэ зыхужа!эхэр уи Іэпэгъумэ, абыхэм насыпыншагъэ псори йокІуэлІэж.

«Напэр ныбэкІэ ящэркъым», - къехь Людмилэ Жэбагъы и насып ухуэкІэм и Іэмэпсымэр. ЦІыхур езым и щхьэ ебэкъуэфынырщ, и щхьэзыфІэфІагъыр зытримыгъэкІуэнырщ адыгэ хьэлым игъащІэми и лъабжьэ быдэр.

Жэбагъы узэщіакіуэ хужытіэ щхьэкіэ, Людмилэ и лэжьыгъэм щ эх-щ эхыурэ «хабзэубзыху» - «моралист» псалъэм ущрохьэліэ. Апхуэдэ щіыкізу, адыгэ щіэныгъэрылажьэм Къэзанокъуэм и пщіэр еіэтри, дунейпсо щэнхабээм щыціэрыіуэ алыдж гупсысакІуэхэмрэ франджы мора-

листхэмрэ я сатырым хегъзувэ. Тхылъеджэм и пащхьэм и чэзу дыдэу къихута, адыгэ щэнхабзэр зи лъащ э узыщІэмыплъэ хъугъуэфІыгъуэу зэрыщытыр уи фІэщ зыщі къыдэкіыгъўэ щхьэпэщ Щауэціыкіу Людмилэ и Іэдакъэщіэкіыр. ЧЭРИМ Марианнэ.

Илъэсым и фильм нэхъыфІхэр

Кинопоиск сайтым къ щагъэлъэгъуащ блэкІа илъэсым и фильм нэхъыфіу къалъытахэр. Ахэр Ізіэткіз къыхахащ.

ЛЭЖЬЫГЪЭХЭМ щыхэплъэм, зэрыхабзэу, къалъытащ абыхэм я художественнэ лъапІэныгъэхэмрэ проектым киноиндустрием дежкІэ и мыхьэнэмрэ. Къагъэлъэгъуа лэжьыгъэ 12-м ящыщщ Осетие Ищхъэрэм щытраха, кинорежиссёр цІэрыІуэ Сокуров Александр и гъэсэн Коваленкэ Кирэ «Разжимая кулаки» зыфІища и фильмыр. Сайтым щатхащ осетиныбзэкІэ ягъэува а фильмым кином кавказ щыІэкІэпсэукІэм и лъэужь къызэрыщигъэнар.

Нэхъ къайхъулІауэ къалъытахэм хагъэхьащ Риддл Скотт и «Последняя дуэль», Вильнёв Дени и «Дюна» фильмхэр, нэгъуэщІхэри.

ТЕКІУЖЬ Заретэ.

Сабийхэр рулым дэвмыгъэтІысхьэ

КъБР-м щы із МВД-м щек і уэкіа ц куэдым къагуры і уэркъым балигъ гъэтіысхьэм кърикіуахэм щытепсэлъыхьа зэіущіэ.

УРЫСЕЙ МВД-м и ГИБДД-м и управленэу КъБР-м щыІэм и унафэщіым и къалэнхэр піалъэкіэ зыгъэзащІэ, полицэм и полковник Сухорученкэ Дмитрий къыхигъэщащ балигъ мыхъуахэр автомобиль зэжьэхэуэхэм нэхъ мащіэрэ хэхуэ, апхуэдэ къэхъукъащІэхэм фэбжь щызыгъуэт сабийхэм я бжыгъэм 2021 гъэм республикэм зэрыщыхэщІар. АрщхьэкІэ, уегъэпІейтей балигъ мыхъуауэ, абы къыхэкІыу рулым дэтІысхьэну хуит зыщІ тхылъхэр ямыІ эу транспортыр зезыгъакІуэхэр зэрыщыІэм.

Дызэрыщыгъуазэщи, адэ-анэ

балигъ мыхъуауэ рулым зэрыда- мыхъуар рулым дэтіысхьэным шынагъуэ зэрыпылъыр, абы кърикІуэнкІэ хъунур. 2021 гъэм гъуэгум зэрыщызекІуэ хабзэхэр къызэпызыуда сабийхэм ехьэл ауэ ГИБДД-м и лэжьакІуэхэм Іуэху 207-рэ къаІэтащ, абыхэм ящыщу 204-р хуит зыщТ дэфтэр ямыІзу рулым зэрыдэтІысхьам ехьэліащ, - къыхигъэщащ

> Сухорученкэ Дмитрий жиlащ 103-м административнэ къуэдыхэр зэрытралъхьар, псори зэхэту сом мин 540-рэ япшыныну. Балигъ мыхъуахэм я Іуэхухэмкіэ комиссэхэм щыхоплъэ 95-м. Автомашинэ ехужьэным пыщІауэ шэч хуащІу ціыхуищым я Іуэхум хэплъэну зыхуэфащэ Іэнатіэхэм ираташ.

унафэщым и къалэнхэр палъэкіэ шаліэ. зыгъэзащІэ Іэрэмысэ Аслъэн зэрыпротоколхэр ягъэхьэзыращ, профилактикэ учётым ягъэуващ ныбжьыщІэ 23-рэ. - ЦІыху 80 администртивнэ жэуа-

пым ирашэлІащ балигъ мыхъуахэм рулыр хуит хуащіауэ къыщіагъэщауэ, - дыщІигъужащ и псалъэхэм Іэрэмысэм.

ЗэІущІэм къыщыхагъэщащ балигъыпІэ имыува ныбжьыщІэхэм хабзэр етІуанэў къызэпаудыныр къэрикІуа щхьэусыгъуэр къыщІэгъэ- хуэунэтІар. щэным гулъытэ хэха зэрыхуащІыр, гъуэгум зэрыщызекІуэ хабзэр къы-

КъБР-м щыІэ МВД-м балигъ мы- зэрызэпаудам зи зэран хэлъ цІыхухъуахэм я Іуэхухэмкіэ и къудамэм и хэр административнэ жэуапым ира-

- Зи гугъу тщІыр транспортыр жиlамкlэ, адэ-ани 129-м ехьэлlа зейм административнэ къуэдыуэ сом 30000 егъэпшыныным теухуа Іуэху къэІэтынырщ. 2021 гъэм Къэбэрдей-Балъкъэрым и ГИБДД-м и лэжьакіуэхэм апхуэдэ дэфтэри 116-рэ ягъэхьэзыращ, - къыхигъэщащ Сухорученкэ Дмитрий.

Зэдэлажьэ ІэнатІэхэм я лэжьакІуэхэр апхуэдэуи тепсэлъыхьащ зэщІыгъуу ирагъэкІуэкІ профилактикэ Іуэхум. Къыхагъэщащ абыхэм ящыщ Іуэху зыбжанэр гъуэгум мыгъэхъун папщІэ ведомствэм и зэрыщызекІуэ хабзэхэр егъэлэжьакІуэхэм хабзэншагъэр къыз- щІэным балигъ мыхъуахэм зэры-

УЭРДОКЪУЭ Женя.

Редактор нэхъыщхьэ ЖЫЛАСЭ Заурбэч

Редколлегием хэтхэр:

ЖьэкІэмыхъу Маринэ (унафэщІ-редактор), Ширдий Маринэ (унафэщІ-редактор), Къаншокъуэ Эллэ (жэуап зыхь секретарь), Къардэн Маритэ, Къумахуэ Аслъэн, НэщІэпыджэ Замирэ, Чэрим Марианнэ, ЩхьэщэмыщІ Изэ.

«Адыгэ псалъэ» газетыр КъБР-м и Парламентымрэ Правительствэмрэ ирагъэтхащ (учре-

Езыгъэтхахэр

КъыдэзыгъэкІхэмрэ редакцэмрэ я хэщІапІэр 360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ, Лениным и уэрам, 5

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; унафэщІ-редакторхэм - 40-48-54, 40-06-33; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82;

секретариатым - 42-22-66. КЪУДАМЭХЭМ: политикэмкІэ, жылагъуэмрэ лъэпкъ ІуэхухэмкІэ - 42-22-86; къуажэ гъащІэмрэ экономикэмкIэ-42-57-59; шэнхабзэмкIэ-42-75-36; егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ - 40-15-31; хъыбарыщІэхэмрэ спортымкІэ - 42-22-88, 42-60-53,

42-22-89; зэдзэкІакІуэхэм - 42-21-88; корректорхэм - 42-60-27; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84; компьютер ІэнатІэм - 42-26-41; сурэттеххэм -42-75-78, 42-63-64.

Теддзэ тхыгъэхэм къыщыхьа бжыгъэхэм, къыщаІэта Іуэхугъуэхэм я пэжагъымкІэ ахэр зытхахэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Іуэху еплъыкІэр зэтехуэ зэпыту шыткъым.

Газетыр Іэ тезыдзахэм яхуэхьыныр и пщэ дэлъщ КъБР-м федеральнэ пощт зэпыщ Гэныгъэхэмк Гэ и управленэм. Тел.: 76-01-28, 76-01-10

Газетыр 2016 гъэм дыгъэгъазэм и 19-м Печатым и хуитыныгъэр хъумэнымкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр щІыналъэ ІуэхущІапІэм ПИ №ТУ07-00117-м щІэту ятхащ

Зы илъэсым газетыр 156-рэ къыдокІ «Издательство «Южный регион» ООО-м щытрадзащ. 357600, Ставрополь край, ЕсэнтІыгу къалэ, Никольскэ уэрам, 5-А

Мы къыдэкІыгъуэм елэжьахэщ: жэуап зыхь секретарым и къуэдзэ Дыщэк Соня, корректорхэу Нэужьокъуэ Заирэ (1, 4-нэ нап.), Инэрокъуэ Азэмэт (2, 3-нэ нап.). КомпьютеркІэ газетым и теплъэр ящІащ Дол Маринэ, Мэлбахъуэ Анжелэ, сурэтхэм елэжьар Бицу Жаннэщ.

Номерыр «Адыгэ псалъэм» и компьютер ІэнатІэм щагъэхьэзыращ.

Газетым Іэ традзэн хуейщ сыхьэт 20-м,

щытрадзар сыхьэт 20.00-рщ. Индексыр П 5894 • Тираж 2.039 • Заказ №52